

JAAR VERSLAG 2024 SOCIALE AGENDA

2024 - 2029

Levendig
en Sociaal

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe 2025.

Kijk voor meer informatie over de Sociale Agenda op: www.socialeagenda.drenthe.nl

JAAR VERSLAG 2024 SOCIALE AGENDA

2024-2029

Voorwoord Yvonne Turenhout	7
1. Inleiding	8
2. Uitgangspunten Sociale Agenda	10
2.1 Brede welvaart	12
2.2 Samenhang met regionale programma's	14
2.3 Samenwerking	14
3. NAOBERSCHAP Behouden en versterken	16
3.1 Wat willen we bereiken?	17
3.2 Waar staan we nu?	18
3.3 Hoe gaan we verder?	33
4. BESTAANSZEKERHEID Basis voor gelijke kansen	34
4.1 Wat willen we bereiken?	35
4.2 Waar staan we nu?	36
4.3 Hoe gaan we verder?	51
5. GEZONDHEID Preventie en bereikbare zorg voor iedereen	52
5.1 Wat willen we bereiken?	53
5.2 Waar staan we nu?	54
5.3 Hoe gaan we verder?	69
6. INCLUSIE EN DIVERSITEIT Niemand is gelijk, maar iedereen is gelijkwaardig	70
6.1 Wat willen we bereiken?	71
6.2 Waar staan we nu?	72
6.3 Hoe gaan we verder?	83

Het jaarverslag van de Sociale Agenda is een feit! We zijn trots op alles wat we samen met inwoners, gemeenten en andere samenwerkingspartners hebben bereikt. Van initiatieven die mensen dichterbij elkaar brengen tot programma's die bijdragen aan bestaanszekerheid, gelijke kansen, gezondheid en inclusie – samen maken we Drenthe sterker.

Dit jaarverslag laat zien dat kleine en grote stappen verschil maken. Een ontmoetingsplek in de wijk, betere ondersteuning voor mantelzorgers, een traject voor jongeren die dreigen uit te vallen op school – stuk voor stuk dragen ze bij aan een provincie waar iedereen mee kan doen en zich thuis voelt.

Maar we zijn er nog niet. De uitdagingen blijven groot en daarom blijven we investeren in samenwerking, innovatie en maatwerk. Heeft u ideeën voor onderwerpen die we in 2025 niet mogen missen? Of suggesties voor hoe we het nóg beter kunnen doen? Laat het ons weten via socialeagenda@drenthe.nl.

Met vriendelijke groet,
Yvonne Turenhout,
gedeputeerde provincie Drenthe

Drenthe voor elkaar!

HOOFDSTUK 1. **INLEIDING**

Samen met inwoners, gemeenten en maatschappelijke organisaties zetten we ons in voor een provincie waarin iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en gelijke kansen krijgt. We zijn trots op de vele mooie initiatieven die opbloeien in dorpen, wijken en steden. Van bewoners die zich inzetten voor hun buurt, tot programma's die jongeren nieuwe perspectieven bieden – samen maken we Drenthe sterker.

We hanteren daarbij een realistische én hoopvolle aanpak, gebaseerd op tellen én vertellen. Dat betekent dat we cijfers combineren met verhalen, zodat we inzicht krijgen in wat werkt, wat beter kan, en waar we extra op moeten inzetten. We kijken daarbij naar drie niveaus:

1. **Brede welvaart : welke bijdrage heeft de Sociale Agenda geleverd aan het geheel van wat inwoners belangrijk vinden in hun leven?**
2. **Tellen : wat zeggen de cijfers over de voortgang op de doelen van de Sociale Agenda?**
3. **Vertellen : welk positief verschil merken inwoners van Drenthe in hun dagelijks leven?**

Het meten van maatschappelijke effecten is complex, maar essentieel. Dit jaarverslag vormt dan ook een eerste stap: een nulmeting. Op basis van bestaande data, praktijkervaringen en gesprekken leggen we de basis voor structurele monitoring in de komende jaren. Zo kunnen we blijven leren, bijsturen en bouwen aan blijvende impact.

In dit verslag leest u waar we nu staan, wat we samen al in beweging hebben gezet en hoe we de komende jaren verder willen. Want de Sociale Agenda is geen lijst met projecten, maar een gezamenlijke belofte: we bouwen aan een sociaal, gezond en veerkrachtig Drenthe, met oog en hart voor wie het nodig heeft.

HOOFDSTUK 2. UITGANGSPUNTEN SOCIALE AGENDA

■ Uitgangspunten Sociale agenda

De Sociale Agenda 2024-2029, 'Drenthe voor elkaar' is op 10 juli 2024 door de Provinciale Staten vastgesteld. De Sociale Agenda richt zich op een aantal grote maatschappelijke opgaven: kansengelijkheid, het verminderen van armoede, gezondheid, inclusie en bewonersinitiatieven die de leefbaarheid in dorpen en steden versterkt. Deze opgaven zijn verdeeld over vier inhoudelijke thema's:

4. **Bestaanszekerheid : de basis voor gelijke kansen**
5. **Naoberschap : behouden en versterken**
6. **Gezondheid : preventie en toegankelijke zorg voor iedereen**
7. **Inclusie en diversiteit : niemand is gelijk, maar iedereen is gelijkwaardig**

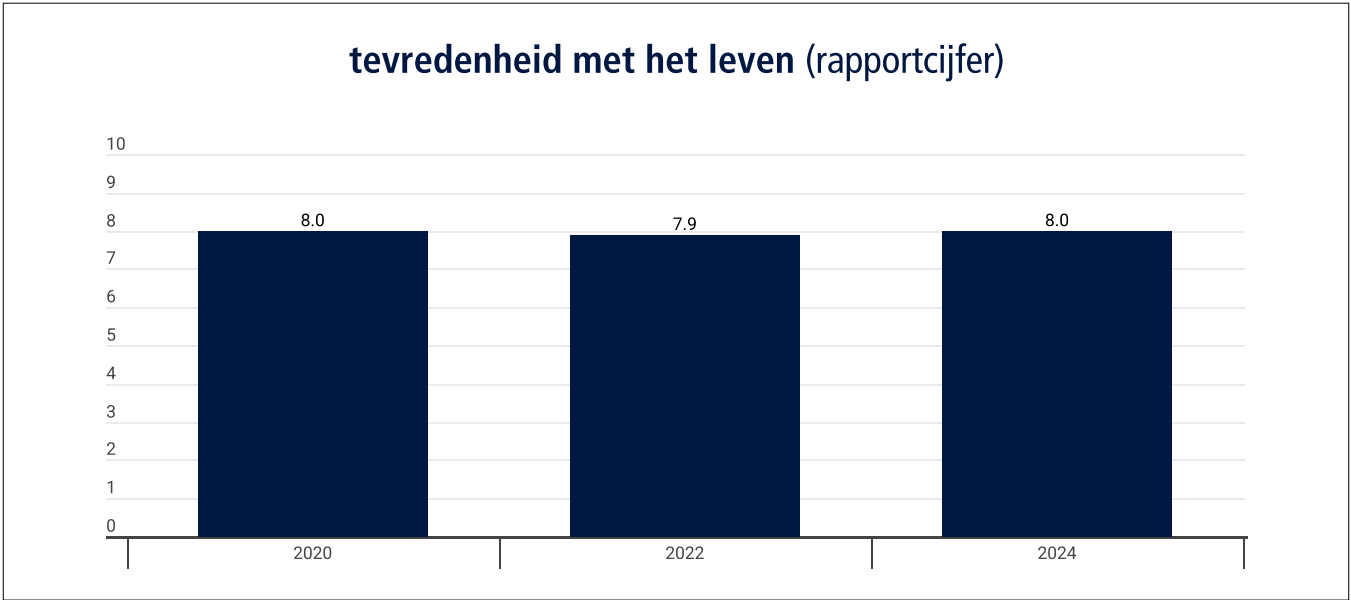
De uitvoering staat in het teken van opgavegericht werken, met de inwoner centraal. Dit betekent dat we programma's (of onderdelen van programma's) uitvoeren waaraan behoefte bestaat en waarvoor draagvlak is bij samenwerkingspartners. De programma's voldoen aan één of meer van de volgende kenmerken: ze zijn van grote invloed op het leven van de Drentse inwoners, hebben een experimenteel karakter en leiden tot vernieuwing en verbetering of dragen bij aan de realisatie van duurzame doorbraken.

Hierbij sluiten we waar mogelijk aan bij lopende programma's en bestaande netwerken waar de provincie een (benodigde) plus op kan leveren. Daar waar ze nog onvoldoende ontstaan nemen we een initiërende rol of ondersteunen we de ontwikkeling ervan. We blijven flexibel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Het streven naar brede welvaart fungeert hierbij als kompas.

2.1 Brede welvaart

Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden en gaat verder dan alleen economische groei. Het beschrijft het welzijn van inwoners in brede zin, inclusief gezondheid, sociale relaties, woonomgeving, werk, milieu en toekomstperspectief. Om dit in kaart te brengen, wordt inwoners van Drenthe gevraagd hoe tevreden ze zijn met hun leven (afbeelding 1). Over het algemeen scoren zij hoog op deze indicator. De provincie staat landelijk op de 3e plaats en behoudt deze positie al enkele jaren. In 2024 gaven Drentse Panelleden hun leven gemiddeld een 8. Dit wijst op een hoge kwaliteit van leven en een sterke brede welvaart. Hoewel de gemiddelde tevredenheid hoog is, ervaart niet elke Drent het leven even positief. Verschillen in financiële situatie,

- werk, gezondheid, sociale relaties en woonomgeving spelen hierin een belangrijke rol.
- Jongvolwassenen en mensen met minder financiële middelen zijn minder tevreden dan andere groepen. Dit kan te maken hebben met onzekerheid op de arbeidsmarkt, studieschulden of moeite om een betaalbare woning te vinden.
 - Gezondheid is een belangrijke factor: mensen met een slechtere gezondheid geven hun leven vaak een lager cijfer.
 - Toegang tot zorgvoorzieningen en een gezonde leefomgeving spelen hierin een rol.
 - Sociale relaties beïnvloeden het welzijn sterk.

Afbeelding 1

In Drenthe is de sociale cohesie relatief hoog, maar eenzaamheid kan een probleem zijn, vooral onder ouderen en jongeren.

- Woonomgeving draagt bij aan tevredenheid, met veel rust en natuur in Drenthe. Toch kan de beschikbaarheid van voorzieningen in dunbevolkte gebieden invloed hebben op de leefkwaliteit.

De brede welvaart cijfers uit 2024 zijn op het moment van schrijven veelal nog niet beschikbaar. Daarom zijn de meeste cijfers gebaseerd op 2022 en 2023.

Regionale verschillen

Elke regio is verschillend en dit zien we ook terug bij de sociale opgaven binnen Drenthe. Zo weten we dat getalsmatig armoede, kansenongelijkheid en laaggeletterdheid relatief vaker voorkomt op bepaalde plekken zoals Zuidoost-Drenthe.

Naast de aantallen verschillen de sociale opgaven ook inhoudelijk van elkaar. Niet iedereen heeft dezelfde hulpvraag (wat hebben mensen nodig, op welke manier en van wie). Dat vraagt om maatwerk en het leggen van verschillende accenten die aansluiten bij wat er al op lokaal niveau gebeurt. Wat in het ene dorp of wijk goed werkt, hoeft niet vanzelfsprekend in het andere dorp of wijk te werken. Dat kan te maken hebben met bijvoorbeeld de samenwerkingsafspraken tussen de gemeenten en maatschappelijke organisaties, de beleidskeuzes van gemeenten voor een bepaalde werkwijze of aanpak, de betrokkenheid van lokale vrijwilligers of de geografische spreiding van sociale voorzieningen. Als we kijken naar 'traditionele' cijfers, wordt zichtbaar dat in elke regio sociale opgaven aan de orde zijn en niet overal in dezelfde mate. Zo zijn een aantal opgaven in Zuidoost-Drenthe groter dan in de rest van Drenthe (tabel 1).

	Noord-Drenthe	Zuidwest-Drenthe	Zuidoost-Drenthe
Gemiddeld besteedbaar inkomen van huishoudens (2022)	€ 51.200,-	€ 50.000,-	€ 47.000,-
Aantal inwoners onder de lage-inkomensgrens (2023)	5.000 (2,6%)	3.300 (2,5%)	4.700 (2,8%)
Aantal mensen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners (2023)	28	26	37
Aantal huishoudens met problematische schuld (2023)	5.690 (6,5%)	4.170 (6,9%)	5.690 (8,9%)
Bevolking met een startkwalificatie	76,6%	70,9%	69,1%
Mensen met één of meer langdurige ziekten (18-jaar en ouder)	34%	33,6%	35,5%
Ervaren gezondheid als (zeer) goed	71,1%	71,2%	68,4%
Aandeel inwoners dat vrijwilligerswerk doet	52,6%	57,4%	49,6%
Aandeel inwoners dat vertrouwen in anderen heeft	70,5%	69%	63,8%

Tabel 1

2.2 Samenhang met regionale programma's

Versterken van de brede welvaart lukt alleen met samenhang tussen de regionale programma's binnen Drenthe. Geen één programma kan in de volle breedte aan alle facetten van brede welvaart werken. Elk regionaal programma heeft zijn eigen inhoudelijke focus, werkgebied, schaalgrootte en manier van werken. Voor de ontwikkeling van brede welvaart in Drenthe hebben wij oog voor de samenhang tussen de verschillende regionale programma's en hoe de Sociale Agenda 2024-2029 daar in past.

Daarbij valt op dat de vier centrale thema's van de Sociale Agenda grotendeels terugkomen in andere regionale programma's, maar wel met een aantal nuances. Waar de Sociale Agenda gericht is op heel Drenthe zijn andere regionale programma's toegespitst op een specifiek gebied. Zo zijn de Sociale Agenda van Nij Begun en de Regiodeal Noord-Drenthe gericht op Noord-Drenthe (gemeenten Tynaarlo, Aa en Hunze en Noordenveld) en is de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe gericht op Zuid- en Oost-Drenthe (gemeenten

Borger-Odoorn, Coevorden, Hoogeveen en Emmen). Inhoudelijk wordt verschillend gewerkt aan de brede welvaart. Binnen de Sociale Agenda van Nij Begun is voor de komende 30 jaar vastgelegd welke zestien maatregelen worden uitgevoerd. De Regio Deal voor Zuid- en Oost-Drenthe en de Regiodeal Zwolle (gemeenten Hoogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden) kenmerkt zich als een ontwikkeldeal waarbij initiatieven in verschillende tranchés (rondes) middelen kunnen aanvragen. In het najaar van 2025 wordt verwacht dat het Rijk het Uitvoeringsprogramma van de nieuwe Regio Deal voor Noord-Drenthe bekrachtigd.

Binnen de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij in op meerjarige programmatische aanpakken die zorgen voor duurzame verbeteringen. Door wat al goed werkt uit te bouwen en te intensiveren en waar nodig te vernieuwen. Dat geldt ook voor de regionale programma's: ook Drenten buiten het werkgebied van zo'n programma verdienen de positieve resultaten en successen die zijn behaald.

2.3 Samenwerking

De Sociale Agenda focust nadrukkelijk op vier grotere opgaven die door hun omvang en complexiteit alleen goed aan te pakken zijn door integraal samen te werken. Dit doen we door te kijken naar logische verbindingen en samenhang met andere beleidsterreinen, zoals economie, digitalisering, wonen, onderwijs, sport en bewegen, openbaar vervoer, energie, cultuur en landelijk gebied. Daarnaast zien wij in Drenthe veel initiatief en kennis onder inwoners, Drentse gemeenten en maatschap-

pelijke organisaties. Dat biedt veel kansen en potentie om een blijvend verschil te maken bij de sociale opgaven. Om gebruik te maken van die initiatief- en ontwikkelkracht en dit verder te laten groeien is onze aanpak ondersteunend en aanvullend op wat er al gebeurt in Drenthe. Dat doen wij op verschillende manieren en met oog voor wat goed werkt en passend is voor elke samenwerkingspartner.

Om inwonersinitiatieven, maatschappelijke organisaties en gemeenten te ondersteunen werken we nauw samen met onze boekjaarinstituten. CMO STAMM, Zorgbelang Drenthe en de BOKD krijgen jaarlijks subsidie voor onder andere kennisdeling en onderzoek, het onderhouden van Drentse netwerken en het leggen van verbindingen. Voor samenwerkingen gericht op programmatische en vernieuwende initiatieven stellen wij jaarlijks Innovatiebudget beschikbaar. Binnen de Sociale Agenda bestaan ook instrumenten gericht op samenwerking op specifieke thema's en doelgroepen zoals de subsidieregelingen voor bewonersinitiatieven, regenboogprojecten en projecten op het snijvlak van cultuur en het sociale domein.

Voor de aanpak van de sociale opgaven is samenwerking met Drentse gemeenten een belangrijk aandachtspunt. Zij zijn immers via het sociaal domein breed verantwoordelijk

voor uitvoering van taken op thema's als armoedebeleid, maatschappelijke ondersteuning, kansengelijkheid, inclusie en bewonersinitiatieven. Voor de uitvoering van de Sociale Agenda sluiten we aan op de ontwikkelingen die de Drentse gemeenten gezamenlijk in VDG-verband inzetten. Dat gebeurt via de portefeuilles Gezondheid en Welzijn (G&W), Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie (PSI) en Onderwijs en Cultuur (O&C). We maken ook gebruik van andere netwerken waarin Drentse gemeenten samenwerken zoals de Gezonde Marke, de dorpscontactambtenaren en de inclusieambtenaren.

Wil je meer informatie over brede welvaart in Drenthe?

**BEKIJK DAN DE MONITOR
BREDE WELVAART
OP DE WEBSITE VAN
TREND BUREAU DRENTH**

Lees verder

HOOFDSTUK 3. **NAOBERSCHAP:** **BEHOUDEN** **EN VERSTERKEN**

3.1 Wat willen we bereiken?

Drenthe beschikt over een krachtige en initiatiefrijke samenleving. De kracht van inwoners is iets waar we zorgvuldig mee om moeten gaan. Daarom richten we ons op het behouden en versterken van het naoberschap.

Inwonerskracht is een essentieel element voor zelfredzame, duurzame en veerkrachtige gemeenschappen die in staat zijn om hun eigen toekomst vorm te geven en gezamenlijk de maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Het behouden en versterken van deze kracht vereist gezamenlijke inspanningen van overheden, maatschappelijke organisaties en de inwoners zelf. Op de lange termijn streven we naar sterke lokale gemeenschappen, waarin inwoners, samen met maatschappelijke steunorganisaties en overheden, een prettige en leefbare omgeving creëren.

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren, met de volgende doelstellingen:

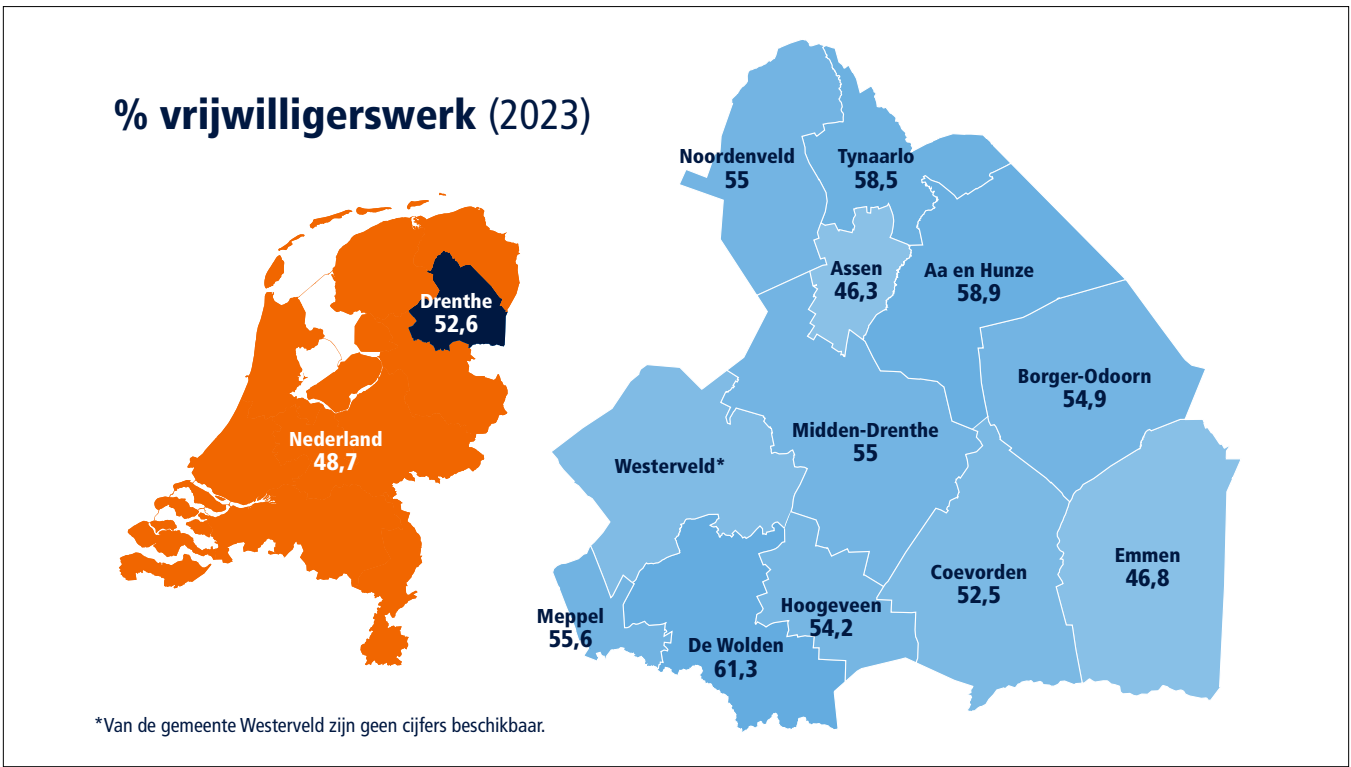
1. Versterken ondersteuning vrijwilligers en bewonersinitiatieven
2. Meer structurele inbreng van bewoners in beleid
3. Overheden participeren meer in initiatieven van inwoners

3.2 Waar staan we nu?

Versterken ondersteuning vrijwilligers en bewonersinitiatieven

Uit de meest recente cijfers (2023) blijkt dat meer dan 50% van de Drenten actief is als vrijwilliger, wat neerkomt op ruim 260.000 vrijwilligers in de provincie. Hiermee staat Drenthe op de derde plaats van alle provincies en ligt het percentage hoger

dan het landelijk gemiddelde van 48,7%. Alleen de gemeenten Assen en Emmen hebben minder vrijwilligers dan het landelijk gemiddelde. Met ruim 61% van de inwoners heeft De Wolden de meeste vrijwilligers (afbeelding 2). Opvallend is dat het

Afbeelding 2

Lees het interview met Henry Spijkerman over het Multifunctioneel Ontmoetingscentrum De Wenning in Pesse

"IN EEN DORP MOET JE EEN PLEK HEBBEN WAAR MENSEN KUNNEN SAMENKOMEN"

Lees verder >

aandeel vrijwilligers weer toeneemt, waarmee de dalende trend tijdens de coronapandemie is doorbroken. Deze stijging is niet alleen zichtbaar in Drenthe, maar maakt deel uit van een bredere nationale ontwikkeling. Dit onderstreept de groeiende maatschappelijke betrokkenheid en de bereidheid van mensen om zich in te zetten voor hun omgeving.

Zo hebben verenigingen moeite om vrijwilligers te vinden, met name bestuurders. Verbinding met de jongere generatie is niet vanzelfsprekend. Om naoberschap te behouden zijn vrijwilligers, van jong tot oud, van groot belang. Zij vormen de gemeenschap en spelen een cruciale rol in het doorgeven van de waarden van samenwerking, zorg voor elkaar en actieve betrokkenheid. De uitdaging is de energie van al die gewaardeerde vrijwilligers met open armen te ontvangen.

De provinciale steunorganisaties (SportDrenthe, BOKD, Zorgbelang Drenthe, Kunst en Cultuur Drenthe, Biblionet Drenthe, CMO STAMM en Instituut Voor Natuureducatie (IVN)) zijn daarom samen met onder meer de gemeenten en het steunpunt Vrijwilligerswerk Drenthe in 2024 gestart met het ontwikkelen van een meerjarenprogramma 'Vrijwilligers Drenthe'. Dit richt zich op het aantrekken, versterken en behouden van vrijwilligers door middel van ondersteuning, scholing en waardering. De nadruk ligt op verbindingen leggen met bestaande organisaties gericht op zorg, welzijn en wonen.

Om inwonerskracht te versterken en een duurzame, zelfredzame samenleving te creëren, heeft de provincie ook in 2024 bewonersinitiatieven ondersteund via de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven. Door het succes van deze regeling zijn

Lees het interview met Erna van der molen over Dorpscoöperatie Hollandscheveld Verbindt.

“HET FIJNE IS DAT DORPSGENOTEN TE MAKEN HEBBEN MET MAAR ÉÉN ZORGLOKET”

Lees verder >

er maar liefst 43 initiatieven ondersteund die bijdragen aan naoberschap en/of gezondheid in wijken, buurten en dorpen in Drenthe. Hiervan waren er 32 voor het thema naoberschap en 11 voor het thema gezondheid.

Eén van de aanvragen komt uit de wijk Haveltermade in Meppel. Er is een project gestart om een buurtkeuken te realiseren in Wijkcentrum De Poele. De buurtkeuken dient als ontmoetingsplek waar wijkbewoners samen kunnen koken en eten. Het doel is om eenzaamheid in de buurt tegen te gaan en tegelijkertijd gezonde maaltijden te verzorgen. Daarnaast biedt de keuken mogelijkheden voor jongeren om gezond te leren koken. De officiële opening is gepland in de zomer van 2025.

Vrijwilligers zijn onmisbaar in Drenthe. Het vormt de basis voor een sterke en veerkrachtige gemeenschap, het versterkt

de sociale cohesie en biedt steun aan kwetsbare groepen. Ook draagt het bij aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de leefomgeving. Vrijwilligerswerk zorgt ervoor dat inwoners actief betrokken zijn bij hun gemeenschap, wat niet alleen de zelfredzaamheid vergroot, maar ook bijdraagt aan innovatie en maatschappelijke verandering. Zonder vrijwilligers is het niet mogelijk om de sociale opgaven aan te pakken: zij zijn niet te vervangen door betaalde beroepskrachten. Des te meer reden om onze vrijwilligers jaarlijks in het zonnetje te zetten als blijk van waardering voor hun inzet. Daarom reiken we jaarlijks 'Hét compliment van Drenthe' uit waarbij vrijwilligers de kans krijgen om iets extra's te doen met een geldbedrag van 3.000 euro. In 2024 stond het thema 'informele zorg' centraal. In totaal waren er vijf vrijwilligersorganisaties genomineerd uit de 57 aanmeldingen waarbij Dorpscoöperatie Hollandscheveld Verbindt werd uitgeroepen tot winnaar. Hollandscheveld

Verbindt heeft de primeur van Nederland wat betreft Domein Overstijgende Samenwerking (DOS). Vanuit één loket kan alle zorg worden aangeboden zoals Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) indicaties, wijkverpleging of langdurige zorg.

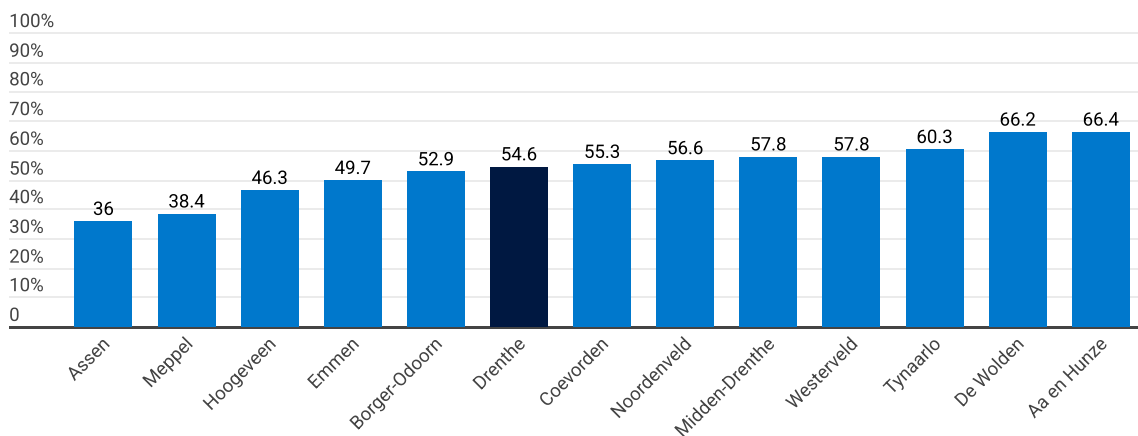
Drenthe behoort, samen met Friesland en Overijssel, tot de provincies met de hoogste sociale samenhang van Nederland. Hoe hoger de sociale samenhang, hoe sterker de onderlinge verbinding binnen een buurt is. Dit blijkt ook wel uit het feit dat er in Drenthe een eigen woord voor is: naoberschap. Drenten zijn over het algemeen tevreden over hun sociale contacten in hun woonplaats. In 2022 gaven zij hier gemiddeld een 7,2 voor. Dit laat zien dat de sociale verbondenheid in de provincie sterk is. Ondanks de impact van de coronapandemie is de waardering voor sociale contacten relatief stabiel

gebleven. In 2018 werd nog een gemiddelde score van 7,5 gegeven, wat wijst op een lichte daling, maar geen drastische verslechtering. Dit duidt erop dat inwoners van Drenthe hun sociale netwerken en gemeenschapsgevoel grotendeels hebben weten te behouden.

Toch blijkt ook dat veel Drenten (46%) zich soms eenzaam voelen. Gemeenschapsgevoel is nog niet voor elke Drent een vanzelfsprekendheid.

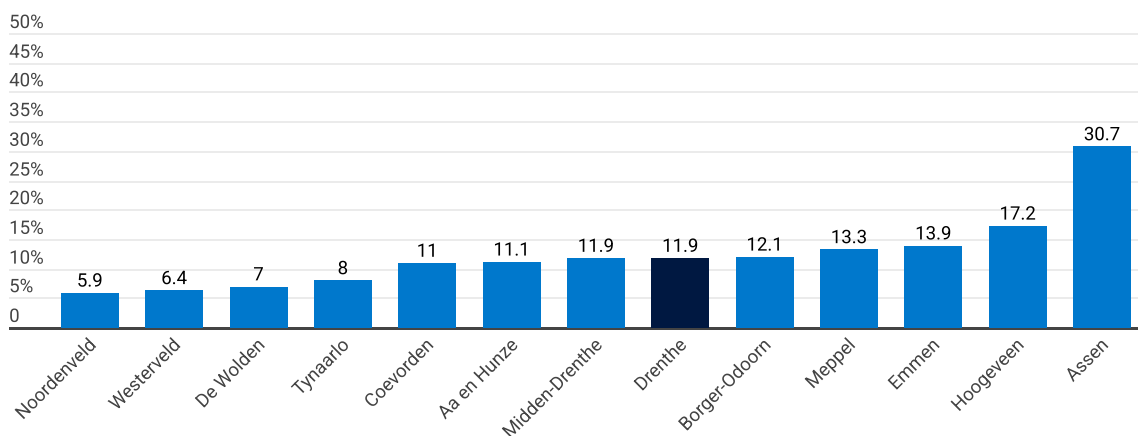
Het is daarom van belang om te (blijven) investeren in laagdrempelige ontmoetingsplekken (voor jong en oud). Bijna de helft van de volwassen inwoners van Drenthe voelt zich matig tot ernstig eenzaam (46%, waarvan 11% ernstig).

% ik woon in een gezellig(e) dorp/wijk met veel saamhorigheid (2024)

Afbeelding 3

% mensen kennen elkaar nauwelijks in dit dorp/deze wijk (2024)

Afbeelding 4

In 2024 geeft 55% van de inwoners in Drenthe aan dat zij in een gezellige woonplaats met veel saamhorigheid wonen (afbeelding 3). Dit percentage is de afgelopen jaren gestegen, met een tijdelijke 'dip' in 2022. Toch vindt één op de acht inwoners al jaren dat mensen elkaar in hun woonplaats nauwelijks kennen (afbeelding 4). Deze ontwikkelingen laten zien dat de sociale samenhang door corona onder druk is komen te staan. Dit zien we ook terug in cijfers over eenzaamheid en mentale gezondheid. Drenten in een kwetsbare situatie zijn extra geraakt door de coronacrisis en hebben meer moeite om hun sociaaleconomische netwerk weer op te bouwen. Om naoberschap te behouden en te versterken, zijn dorpshuizen onmisbaar in Drenthe. Dorpshuizen kunnen een spilfunctie vervullen in het versterken van inwonerskracht door zowel praktische ondersteuning te bieden als sociale

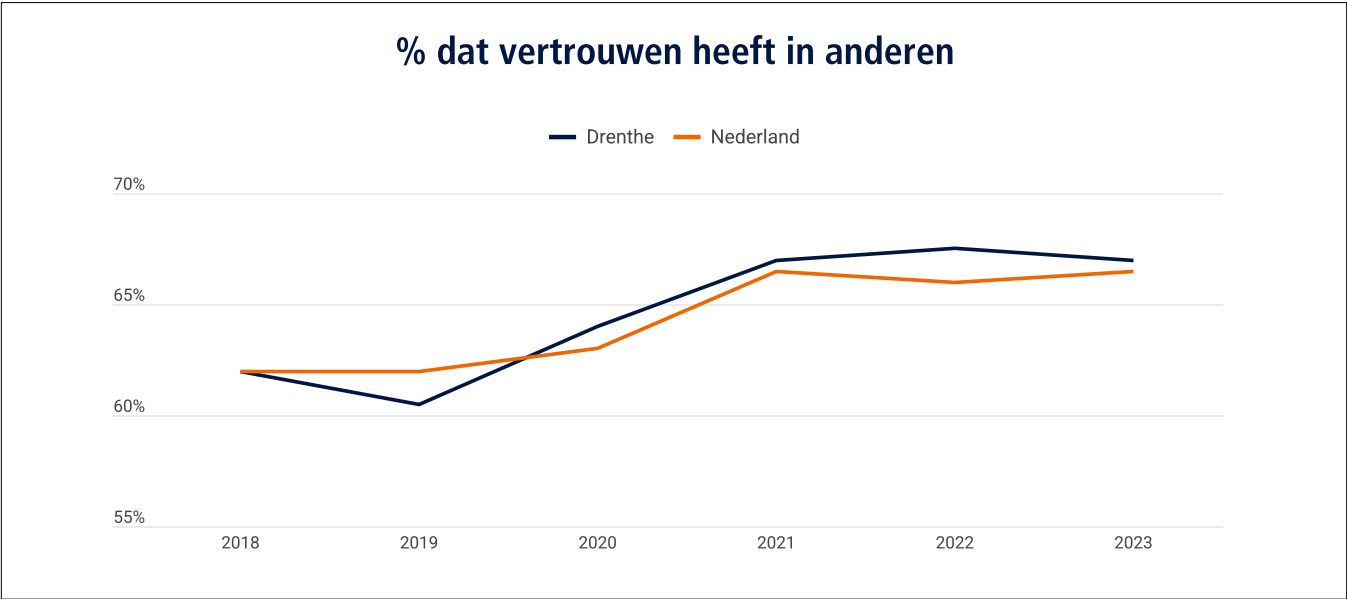
netwerken en initiatieven te bevorderen. Hierdoor wordt de zelfredzaamheid en veerkracht van gemeenschappen vergroot wat bijdraagt aan een duurzame en sterke samenleving. Vanuit de provincie hebben we - in samenwerking met de gemeenten - 12 'kwetsbare' dorpshuizen verspreid over de provincie financieel ondersteund. Een inspirerend voorbeeld is dorpshuis Over Entinghe in Dwingeloo.

Lees het interview met Leo Kochen over Dorpshuis
Over Entinghe- dorpshuis van het jaar 2023

“EEN DORPSHUIS
IS SIGNIFICANT VOOR
EEN LEEFOMGEVING”

Lees verder >

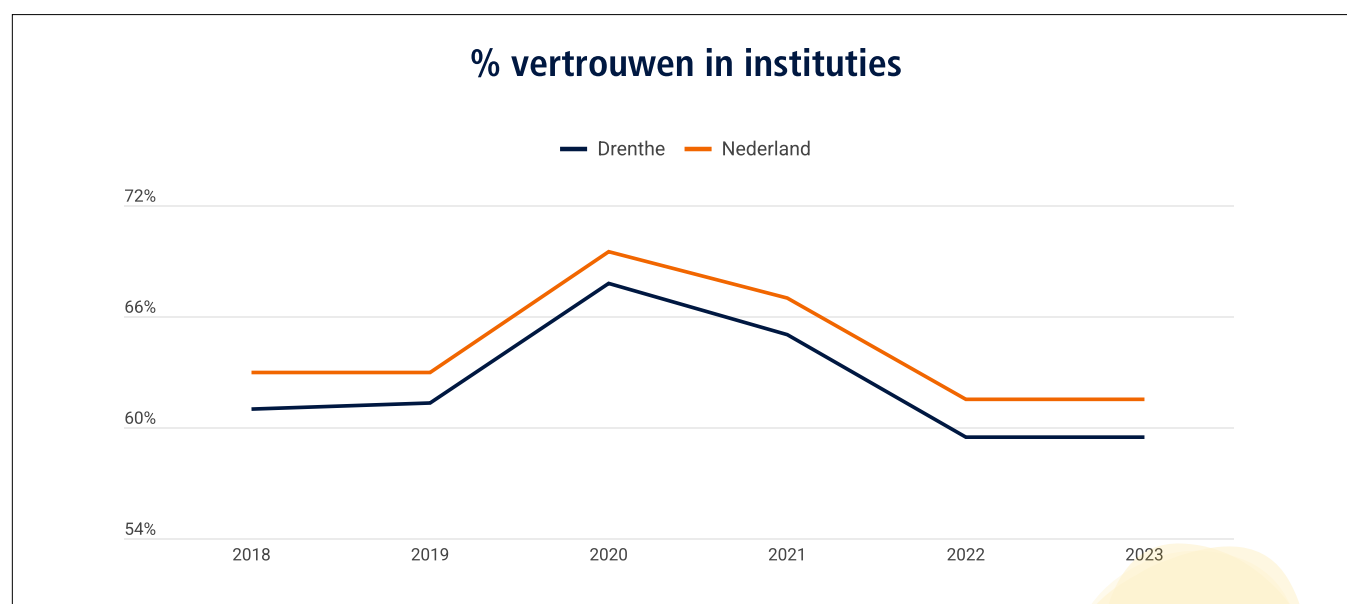
Afbeelding 5

Meer structurele inbreng van bewoners in beleid én overheden participeren meer in initiatieven van inwoners

Vertrouwen in de medemens is essentieel voor een prettige en goed functionerende samenleving. Het versterkt de onderlinge samenwerking, vergroot de hulpbereidheid en vormt een belangrijke bouwsteen van sociale cohesie. Over het algemeen is het sociaal vertrouwen in Drenthe hoog en de afgelopen tien jaar alleen maar toegenomen. In 2023 gaf 67,7% van de inwoners aan dat de meeste mensen te vertrouwen zijn, een duidelijke stijging ten opzichte van 2018, toen dit percentage nog 61,1% was (afbeelding 5). Binnen de provincie zijn er

echter verschillen: in de gemeente Emmen is het vertrouwen in anderen het laagst (61,3%), terwijl inwoners van Tynaarlo het meeste vertrouwen hebben in hun medemens (76,1%).

Naast sociaal vertrouwen is ook vertrouwen in maatschappelijke instellingen en de overheid van groot belang. Dit vertrouwen is essentieel voor het functioneren van de samenleving en heeft direct invloed op de betrokkenheid van inwoners bij hun omgeving. Drenthe volgt de landelijke trendlijn als het

Afbeelding 6

gaat om vertrouwen in instituties, al ligt het percentage in Nederland iets hoger dan in Drenthe. In 2023 had 59,4% van de Drenten vertrouwen in landelijke instituties zoals de Tweede Kamer, politie en rechters. Dit ligt net onder het landelijke gemiddelde van 61,2%. Het vertrouwen in deze instituties nam in het eerste coronajaar (2020) tijdelijk toe, maar vertoont sinds 2021 weer een daling (afbeelding 6).

De lokale en provinciale overheden kunnen rekenen op relatief veel vertrouwen van de inwoners: 42% van de Drenten heeft een beetje vertrouwen in de gemeente en 36% (heel) veel vertrouwen. Voor de provincie Drenthe liggen deze cijfers iets hoger: 44% heeft een beetje vertrouwen en 36% (heel) veel vertrouwen. Het vertrouwen in de Rijksoverheid is het laagst: 37% heeft een beetje vertrouwen, slechts 23% (heel) veel, en 40% zegt weinig tot geen vertrouwen te hebben in de landelijke overheid (Gronings Perspectief 2024, Trendbureau Drenthe 2022).

Deze cijfers onderstrepen het belang van transparante en toegankelijke bestuurlijke processen, waarbij inwoners zich gehoord en betrokken voelen bij hun directe leefomgeving. Door de kennis en ervaring van inwoners te benutten, creëren we ruimte voor hen om actief mee te denken en mee te praten over het ontwikkelen, uitvoeren en bijstellen van beleid. Deze aanpak bevordert niet alleen een betere afstemming van beleid op de praktijk, maar draagt ook bij aan meer transparantie en vertrouwen tussen overheid en inwoners.

EigenWijsheid de Wolden is een succesvol voorbeeld van inbreng van inwoners in het ontwikkelen van beleid. In samenwerking met de gemeente De Wolden en provinciale steunorganisaties zijn in 2024 vijf dorpen (Drogeropslagen, Fort,

Koekange, Linde en Ruinen) ondersteund bij het opstellen van een dorpsvisie. Hierin is aangegeven wat volgens de inwoners de gewenste ontwikkelingen zijn voor hun dorp. In 2025 wordt hier een vervolg aan gegeven door deze dorpsvisie te betrekken bij het ontwikkelen en uitvoering van gemeentelijk beleid.

"OM MEER DRAAGVLAK TE CREËREN, MOET ER EEN GEZAMENLIJKHEID ONTSTAAN"

ZUIDWOLDE - De gemeente De Wolden is bezig met het ontwikkelen van het vervolg op 14 dorpsvisies in hun gemeente. Hierbij zoeken ze de verbinding naar gemeentelijk beleid, met inbreng van inwoners, meer participatie en samenwerken in de beleidsvormende processen. In 2024 werd er een start gemaakt met een uitvoeringsplan voor 5 dorpen. Dorpsfunctionarissen Jacomijn de Jong en Suzanne Lammers hebben hieraan hun handen vol. "Dat kan niet voor 14 dorpen tegelijk."

Ieder dorp in de gemeente De Wolden heeft een dorpsvisie gemaakt. De dorpingen zijn fanatiek aan de slag gegaan en kwamen met ideeën zoals het realiseren van een speeltuin of het verbeteren van een dorpshuis. “Waar niet per se gemeentelijke regelgeving of ruimte in de begroting voor was. Dan moet je gaan kijken naar de inzet van vrijwilligers, in samenspraak met het dorp en in overleg gaan met de gemeenteraad”, vertelt Suzanne. Jacomijn en Suzanne begeleiden ieder 7 dorpen.

“Richting het einde van 2022 werkten we veel met gemeentebestuur en de verschillende verenigingen dorpsbelangen. De dorpen zijn heel actief bezig geweest met inwoners, maar niet alle punten konden doorgang krijgen en de uitgewerkte dorpsvisies werden bijna een wensenlijst. Dat moest anders. Om meer draagvlak te creëren, moet er een gezamenlijkheid ontstaan.”

Verwachtingen

Om de uitvoering van de dorpsvisies tot bloei te laten komen, is er een uitvoeringsagenda nodig. Dit maakt zichtbaar welke concrete plannen er voor de toekomst zijn, wat ervoor nodig is en wie welke rol heeft. Jacomijn: “Er was behoefte aan een werkproces dat beschrijft hoe er aansluiting komt op gemeentelijk beleid en uitvoeringsplannen. Hoe verhoudt de dorpsvisie zich tot het democratisch proces van de gemeente? Voor ons is het een lerend proces. We weten nu dat we verwachtingen rondom de dorpsvisies duidelijk moeten maken aan de bewoners en dat bewoners duidelijk moeten krijgen wat voor het gehele dorp belangrijk is. Wat heeft waarde voor iedereen? Dat vereist soms een ander denkpatroon.”

Positieve impact

Dankzij subsidie van de Provincie Drenthe kon er ondersteuning worden ingeschakeld van CMO STAMM en het BOKD en kwam

project EigenWijsheid De Wolden tot stand. Toen er een aantal visies klaar waren, inventariseerden Jacomijn en Suzanne welk dorp dit wilden gaan concretiseren. Dit werden de dorpen Drogteropslagen, Ruinen, Linde, Fort en Koekange. De overige dorpen worden actief geïnformeerd over de voortgang. De eerste bijeenkomsten zijn al geweest. Suzanne: “Ieder dorp gaat met z’n eigen punten aan de slag, want daar zit zoveel verschil in. Bij de één staat vergroening bovenaan en bij de ander een samenvoeging van scholen. Het ene dorp kan ook al verder zijn dan het andere. Bij een aantal dorpen heeft het geleid tot prioritering en structurering van hun visie. Dat is al winst. En je ziet saamhorigheid ontstaan. Dorpsbewoners gaan meer met elkaar in overleg. Het heeft zichtbaar een positieve impact op de dorpen.”

Samenwerking

De dorpsfunctionarissen vinden het belangrijk dat collega’s op het gemeentehuis ook op de hoogte worden gesteld van de vorderingen. Jacomijn: “Wij leggen verbindingen met de juiste personen, zoeken uit of er draagvlak is en maken de vervolgstappen. Het is heel erg maatwerk en de behoefte van inwoners staat daarbij voorop. Dan is het handig als collega’s, maar ook het college en de raad, weten wat je aan het doen bent en eventueel wie je waarvoor moet hebben. Zo hebben we laatst een interne bijeenkomst gehad waar collega’s van verschillende beleidsterreinen bij aanwezig waren en een bijeenkomst met college contactfunctionarissen van andere gemeenten in de provincie om kennis en informatie uit te wisselen. We zoeken veel meer de connectie en de samenwerking. Dan wordt het steeds meer een ‘samen’- iets. Communicatie is belangrijk. Zoveel mogelijk kennis en kunde verzamelen en dan het vraagstuk aanvliegen. Dat is super waardevol.”

Voor het behouden en versterken van naoberschap is wetenschappelijk onderzoek belangrijk om te blijven werken aan een goed fundament voor (toekomstig) beleid. De afgelopen jaren financierden we de Leerstoel Bevolkingsdaling en Leefbaarheid voor Noord-Nederland, waarbij geldt dat bevolkingsdaling inmiddels is achterhaald. Rondom de Leerstoel heeft de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) intensief samengewerkt met de drie noordelijke provincies, waarbij de wetenschappelijke inzichten rondom de leefbaarheid van plattelandsgebieden zijn vertaald naar beleidsontwikkeling en -advies om de leefbaarheid in Noord-Nederland te vergroten. Ook heeft de Leerstoel actief bijgedragen aan kennisdeling via het Kennisnetwerk Krachtig-Nederland (KKNN). Dit netwerk richt zich op het delen en ontwikkelen van kennis om de leefbaarheid in de regio te onderzoeken en te bespreken. Dit gebeurde in 2024 door het organiseren van onder meer zogenaamde Kenniscafés met onderwerpen zoals mobiliteit, zorg en welzijn, en de toekomst van jongeren. De Leerstoel heeft dus zowel wetenschappelijke inzichten opgeleverd als praktische bijdragen aan beleidsvorming en kennisdeling met betrekking tot bevolkingsdaling en leefbaarheid in Noord-Nederland.

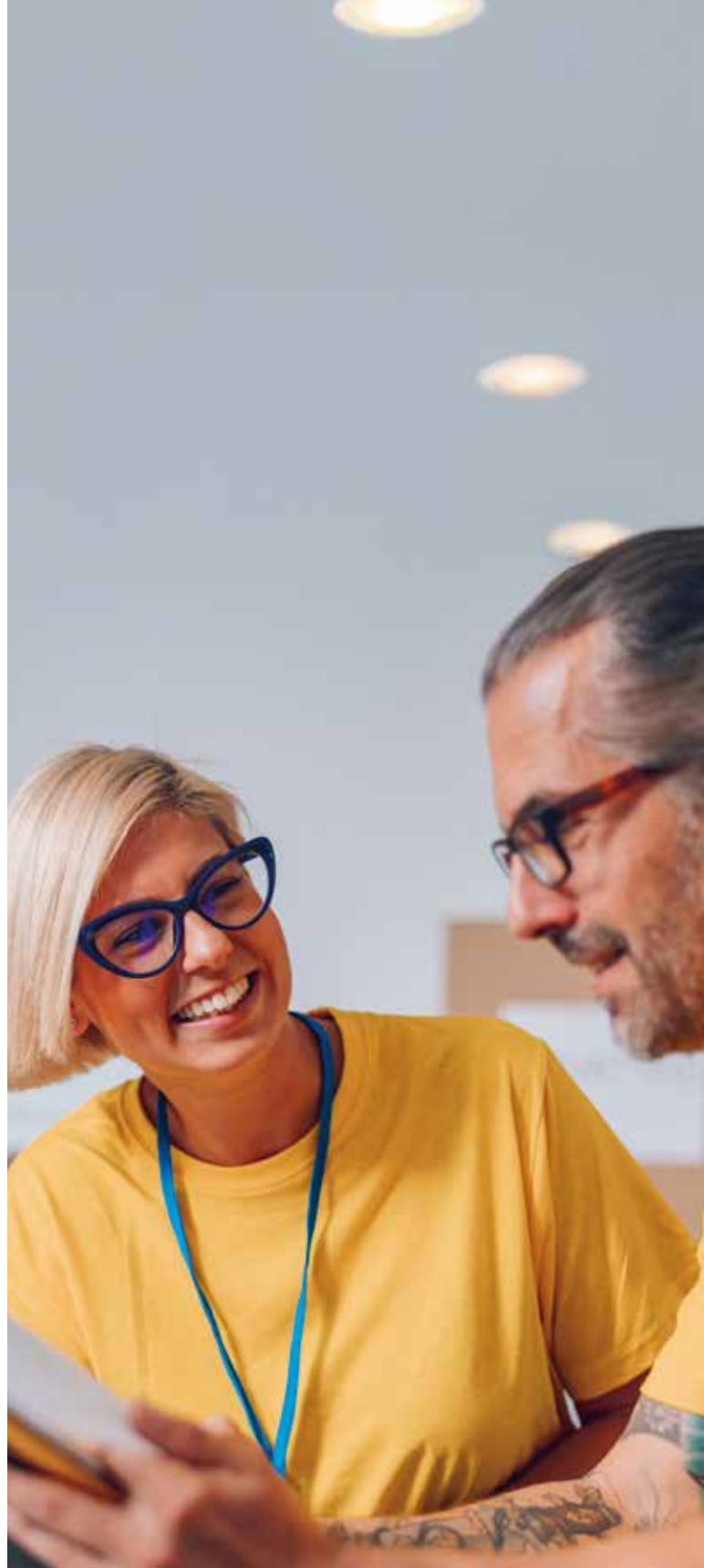
Met Podium Platteland ondersteunen we sociaal-culturele projecten waarbij deelnemers actief kunnen meedoen, wat direct bijdraagt aan de structurele inbreng van inwoners in maatschappelijke en culturele initiatieven. Cultuur als middel tegen eenzaamheid, armoede, laaggeletterdheid of werkloosheid of als bijdrage aan inclusie (iedereen doet mee). Deze succesvolle regeling is de voortzetting van de huidige subsidieregeling Incidentele Culturele Projecten met een aantal accentwijzigingen passend bij de nieuwe beleidsperiode. De Subsidieregeling Podium Platteland heeft geleid tot de ondersteuning van 10 culturele initiatieven die sociale thema's bespreekbaar maken op het podium. In het onderstaande verhaal een mooi voorbeeld waarbij chronische zieke mensen deelnemen aan de samenleving door middel van dans en bewegen.

Lees het interview met Nynke Dölle
over stichting Dans op Recept

**“IK WEET ZEKER
DAT WE DE
KWALITEIT VAN
LEVEN VERBETEREN”**

Lees verder >

3.3 Hoe gaan we verder?

We blijven investeren in gunstige randvoorwaarden zodat naoberschap kan blijven opbloeien. De focus ligt op het creëren van een gezonde leefomgeving in buurten, wijken en dorpen, waarbij verbondenheid en participatie centraal staan. Inwoners die zich gehoord en betrokken voelen bij hun omgeving ervaren vaak minder stress en meer tevredenheid. Een gezonde leefomgeving draagt niet alleen bij aan fysieke gezondheid, maar ook aan sociale verbindingen en mentaal welzijn. In 2025 zullen onder meer de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven, het Dorpsvernieuwingsfonds en de dorpskrachtscans bijdragen aan dit doel. Voor het realiseren van gunstige randvoorwaarden zoeken we echter ook nadrukkelijk de verbinding met de 12 Drentse gemeenten, dorpscontactambtenaren en andere regionale programma's om onze slagkracht te versterken.

De subsidieregeling van het Dorpsvernieuwingsfonds wordt in 2025 opengesteld. Het fonds ondersteunt lokale initiatieven die de gezonde leefomgeving versterken, door bijvoorbeeld de openbare ruimte te vernieuwen, dorpshuizen te verbeteren of sociale cohesie te bevorderen. Deze financiële steun helpt om dorpen aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden voor hun bewoners.

Dorpskracht staat centraal in 2025. Dit geven we vorm door in te zetten op de dorpskrachtscan om dorpen te motiveren tot en te helpen bij het ontwikkelen en vernieuwen van een dorpsvisie. Hierbij werken we nauw samen met de gemeenten, CMO STAMM en de BOKD. 14 dorpen in Drenthe hebben zich aangemeld voor de

dorpskrachtscan. In het voorjaar van 2025 wordt gestart met de uitvoering. In drie bijeenkomsten wordt inzicht gegeven in waar een dorp staat en wat het dorp nodig heeft om nog krachtiger te worden. De inwoners gaan zelf aan de slag met de acties. De dorpskrachtscan is een nuttig voortraject om tot een dorpsvisie te komen en geeft het dorp een langetermijnrichting. Het uiteindelijke doel is een vertaling van de dorpsvisie naar een dorpsagenda, een uitvoeringsprogramma met concrete acties en projecten op korte termijn.

In Drenthe gebeurt veel op het gebied van naoberschap, met initiatieven zoals de regionale programma's Nij Begun en de Regiodeals. De uitdaging ligt in het verder versterken en verbinden van Nij Begunmaatregelen zoals 'Inwoners aan zet met eigen budget', 'Ontmoetingsplekken' en 'Wijk en dorp aan zet met wijk- en dorpsondersteuners', evenals Regiodealinitiatieven zoals 'Verbeteren welzijn jongeren door cultuuractiviteiten'. We willen deze regionale initiatieven versterken en verbinden met de vele mooie voorbeelden die al bestaan. Hierbij houden we ook rekening met de gemeenten die tussen wal en schip vallen en werken we nauw samen met de gebiedscoördinatoren van de 12 Drentse gemeenten.

Door deze gezamenlijke inspanningen te bundelen, creëren we een sterke en veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen – jong en oud – zich meer betrokken en gewaardeerd voelt.

HOOFDSTUK 4. **BESTAANSZEKERHEID:** **BASIS VOOR** **GELIJKE KANSEN**

4.1 Wat willen we bereiken?

Iedereen heeft recht op bestaanszekerheid, maar voor steeds meer inwoners staat die zekerheid onder druk. Een toenemend aantal mensen komt niet meer rond, vindt geen geschikte woning, ervaart gezondheidsklachten of krijgt te maken met kansengelijkheid. De plek waar je wieg staat, is nog steeds bepalend voor de kansen in het latere leven en het risico op bestaansonzekerheid. Dat gaat verder dan gebrek aan geld. De persoonlijke gevolgen van bestaansonzekerheid zijn groot: aanhoudende stress over te weinig geld, minder jaren in goede gezondheid, de gevoelens van schaamte door het taboe op armoede en het gevoel geen perspectief (meer) te hebben op een betere toekomst.

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren, met de volgende doelstellingen:

4. **Verminderen van armoede**
5. **Verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs en het stimuleren van talentontwikkeling bij jongeren**
6. **Verminderen van laaggeletterdheid en versterken van basisvaardigheden**

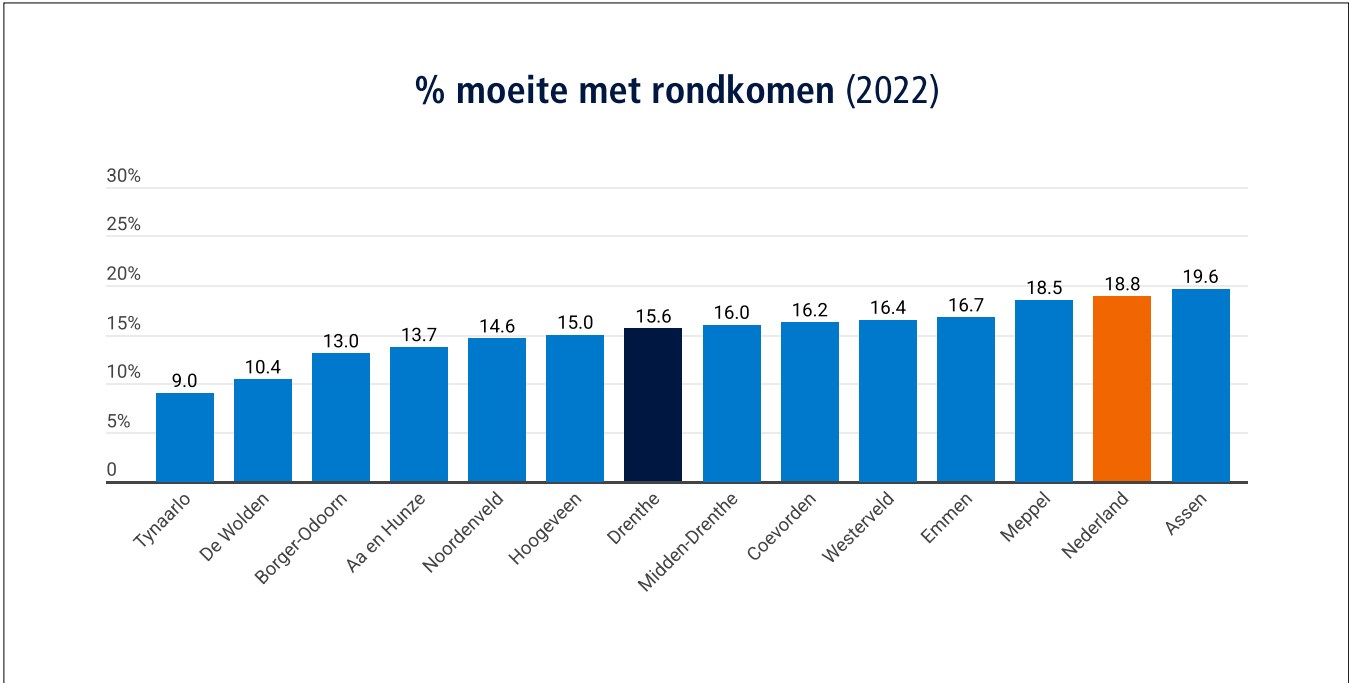
Om deze doelen te bereiken, staat in onze strategie het realiseren van doorbraken voorop. Die zijn nodig, want in de huidige samenleving zijn er verschillende ontwikkelingen die ervoor zorgen dat armoede blijft voortbestaan. Vaak komt dat door een vicieuze cirkel zoals generatiearmoede of een opeenstapeling van schulden. Om blijvend een positief verschil te maken voor onze inwoners is het belangrijk om de oorzaken bij de wortel aan te pakken. Meerdere onderzoeken laten zien dat hiervoor doorbraken nodig zijn in het werken met ervaringsdeskundigheid, het vroegtijdig signaleren en het preventief werken aan laagdrempelige toegang tot hulp (zoals minimaregelingen), het bieden van maatwerk en het samenbrengen van verschillende expertises en werelden zoals onderwijs en welzijn. Doorbraken op deze punten vraagt om een andere manier van werken, met vernieuwende aanpakken. Dit loopt als een rode draad door de inspanningen heen die gekoppeld zijn aan de doelstellingen. Daarbij leggen we ook de verbinding met andere agenda's zoals de Woonagenda.

4.2 Waar staan we nu?

Verminderen van armoede

De financiële situatie van mensen in Drenthe toont een gemengd beeld. Een aanzienlijk en toenemend aantal mensen in Drenthe heeft moeite om rond te komen. In 2020 gaf nog 9,5% van de inwoners aan moeite te ervaren om rond te komen en in 2022 is dat opgelopen naar 15,6%. Dit gaat over meer dan 60.000 Drenten waarbij er grote verschillen zijn tussen de Drentse gemeenten (afbeelding 7).

Dat steeds meer mensen moeite hebben met rondkomen hangt sterk samen met de keuzes van de landelijke overheid. De Commissie Sociaal Minimum (2024) maakt duidelijk dat het belangrijk is om het sociaal minimum – het bedrag dat minimaal nodig is om rond te komen - op te hogen in landelijk beleid. In afgelopen jaren is het sociaal minimum onvoldoende aangepast aan de stijgende prijzen waardoor het steeds moeilijker is om de alledaagse levensbehoeften te kunnen

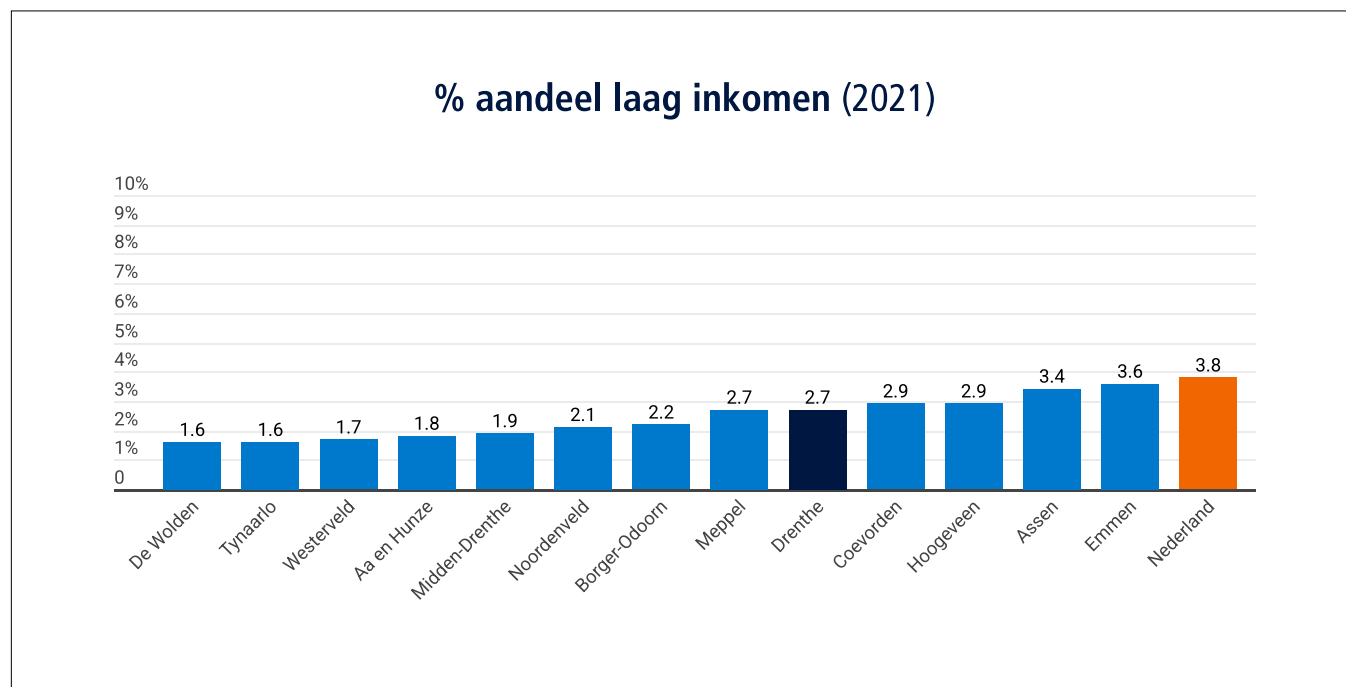

Afbeelding 7

betalen. Dat geldt zowel voor mensen met een uitkering of die rond moeten komen van het minimumloon uit werk. Naast ophoging van het sociaal minimum is het ook belangrijk om andere oorzaken van armoede bij de wortel aan te pakken. De Sociale Agenda ondersteunt de programma's die hier stevig op inzetten in Drenthe zoals de Alliantie van Kracht en Kansen voor Kinderen-aanpak. Daarin wordt gewerkt aan het voorkomen van achterstanden onder kinderen die opgroeien in armoede voor een sterkere start met meer bestaanszekerheid in de toekomst.

Om inwoners in armoede te helpen ontstaan allerlei maatschappelijke initiatieven met hulp in de vorm van spullen, eten en sociaal contact. Deze initiatieven maken een groot

alledaags verschil zoals de Sociale Voedseltuinen waar kwetsbare huishoudens terecht kunnen voor gratis en verse groenten en fruit. Vanuit de Sociale Agenda is de opschaling en uitbreiding van de Sociale Voedseltuinen in Drenthe ondersteund. In Drenthe zijn er bijna 13 duizend mensen die vallen in de categorie 'laag inkomen', waaronder iets meer dan 3 duizend minderjarige kinderen. Armoede komt overal voor, maar niet in dezelfde mate. In afbeelding 8 is te zien dat relatief gezien meer huishoudens onder het sociaal minimum leven in Emmen, waar dit in gemeenten De Wolden en Tynaarlo het minst voorkomt. Armoede is geen vast gegeven en stijgt en daalt als gevolg van landelijke beleidskeuzes maar ook door ontwikkelingen zoals het economische tij, de digitalisering en maatschappelijke veranderingen. Om hier aandacht voor te

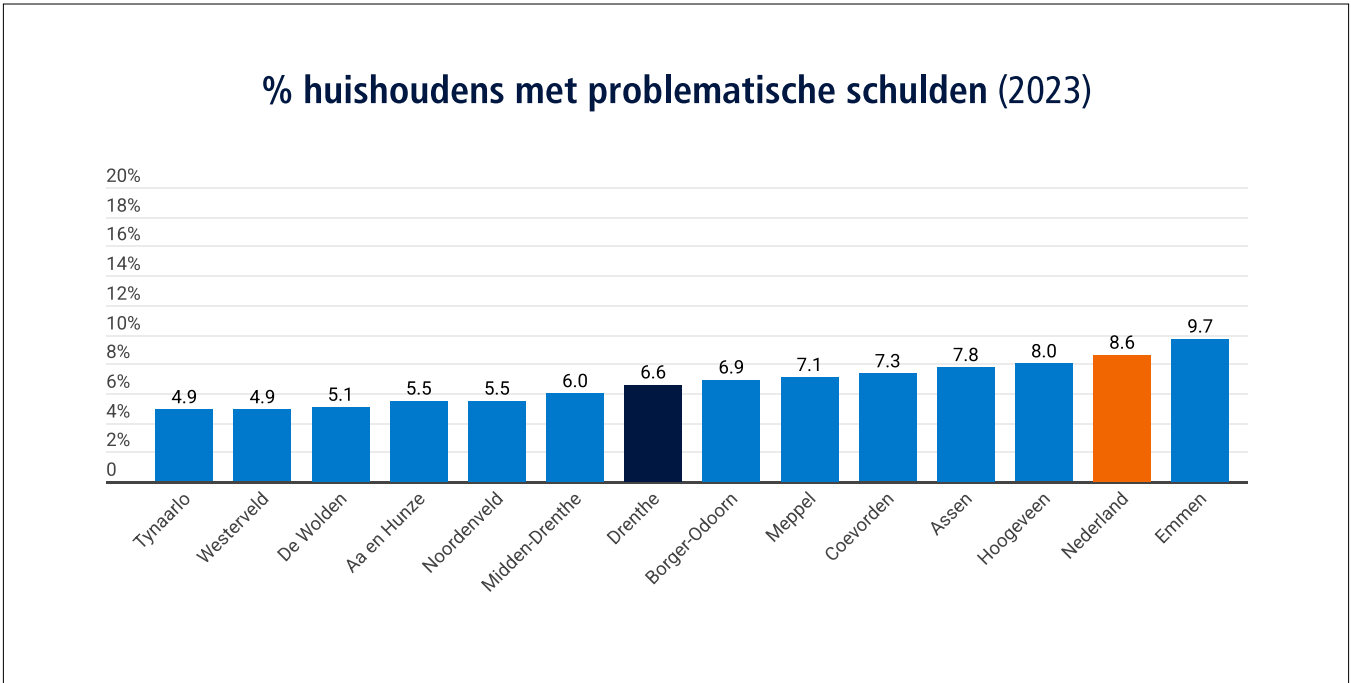
Afbeelding 8

geven heeft de provincie in 2024 het symposium 'Armoede toen en nu' en de vaste expositie over dit thema in de Koloniën van Weldadigheid ondersteund.

Naast dat steeds meer inwoners feitelijk een laag inkomen hebben en moeite met rondkomen ervaren, nemen ook de problematische schulden toe. Dit versterkt elkaar, want met een laag inkomen is het doorgaans lastig om een buffer op te bouwen voor onverwachte financieel tegenvallers zoals stijgende prijzen of kapot witgoed. Volgens recente cijfers hebben 16.000 Drenten (6,6% van de huishoudens) te maken met problematische schulden. Vooral huishoudens die van een uitkering leven, zelfstandig ondernemers en mensen met onzeker werk worden getroffen. Problematische schulden

komen overal voor, maar er zijn wel regionale verschillen. Afbeelding 9 laat zien dat in Emmen dit voor één op de tien huishoudens geldt. In Tynaarlo en Westerveld heeft één op de twintig huishoudens te maken met problematische schulden. Daarnaast maken veel huishoudens in Drenthe gebruik van meerdere sociale of financiële steunmaatregelen, ook wel stapeling in voorzieningen genoemd. Ongeveer 26.000 huishoudens (116 per 1.000 huishoudens) in Drenthe maken gebruik van twee of meer van deze voorzieningen om in hun basisbehoeften te voorzien.

Deze cijfers laten zien dat armoede en bestaansonzekerheid voor veel inwoners actueel en relevant is. En dat een grote

Afbeelding 9

groep afhankelijk is van sociale voorzieningen. Nog steeds vraagt een grote groep geen sociale voorzieningen aan, terwijl zij hier wel voor in aanmerking komen. Een voorbeeld hiervan is de bijstandsuitkering. Om hierin een doorbraak te realiseren ondersteunt de provincie, op verzoek van de Drentse gemeenten, onderzoek door Trendbureau Drenthe (2024) naar de minimaregelingen. Dit heeft als doel om - vanuit de ervaringen van inwoners die gebruik maken van een minima-regeling - inzicht te geven in wat gemeenten kunnen doen om de vindbaarheid en toegankelijkheid hiervan te verbeteren (zie kader 'onderzoek minimaregelingen'). Daarnaast ondersteunt de provincie meerjarig de Alliantie van Kracht: een netwerk van 45 partners, die zich inzetten op het doorbreken van generatiearmoede. In 2024 deden zij dat met 20 georganiseerde transitietafels en inspiratiebijeenkomsten, het aanjagen van 7 experimenten waarin werkende methodieken worden toegepast en het in beeld brengen en evalueren van good practices in Drenthe.

alliantievankracht.nl

Lees het interview met Annelies
Kassenberg over de Innovatiewerkplaats
(IWP Generatiearmoede)

“WE WILLEN DAT OVER 20 JAAR AANZIENLIJK MINDER MENSEN IN ARMOEDE LEVEN”

Lees verder >

ONDERZOEK MINIMAREGELINGEN

Op de websites van Drentse gemeenten wordt veel informatie aangeboden over de minimaregelingen die voor inwoners beschikbaar zijn. Uit een inventarisatie is gebleken dat regelingen veelal onderbenut blijven. Het onderzoek naar het bereik, de vindbaarheid, de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van de gemeentelijke minimaregelingen is bedoeld om de toegankelijkheid van de regelingen te verbeteren en de onderbenutting tegen te gaan.

Uit het onderzoek (2024) blijkt dat inwoners met financiële problemen weinig gebruikmaken van minimaregelingen. Zij ervaren drempels bij het aanvragen van hulp, bijvoorbeeld omdat ze niet weten waar ze terecht kunnen of omdat de aanvraagprocedure te ingewikkeld is.

Dankzij dit onderzoek zijn de verbeterpunten zichtbaar geworden zodat de gemeenten de vindbaarheid en de toegankelijkheid van deze regelingen kunnen vergroten. Dat is een doorbraak waardoor de effectiviteit en het bereik van de beschikbare regelingen zal verbeteren.

In alle activiteiten van de Alliantie van Kracht staat het werken met ervaringsdeskundigheid vanuit een lerende houding voorop. Met als doel: over 20 jaar leven aanzienlijk minder mensen in armoede. Om de cyclus te doorbreken is een lange termijn aanpak nodig. Generatiearmoede wordt overgedragen van ouders op kinderen. Wie opgroeit in armoede loopt een groter risico op achterstand en is vaak minder bekend hoe het anders kan om uit de armoede te komen.

Met een jaarlijks fasenplan bepalen de partners van de Alliantie van kracht gezamenlijk de focus, accenten en prioriteiten. Voor de komende periode ligt daarbij het accent op actiegerichtheid door kansrijke aanpakken voor armoede te delen, te verbreden en te versnellen. En het werken aan een breed toetsingskader dat helpt bij het maken van keuzes in wat wel en niet bijdraagt aan effectieve armoedebestrijding.

Door kinderen alle kansen te bieden, en de wereld voor hen te verbreden, willen we dit patroon doorbreken. Dat gebeurt met een breed pallet aan maatregelen. Waaronder de inzet van ervaringsdeskundigen, kennis over goede aanpakken delen, financiële educatie in het basis en voortgezet onderwijs, de Innovatiewerkplaats Generatiearmoede vanuit de Hanzehogeschool, het werken met Transitietafels Verborgene Armoede en de jaarlijkse uitreiking van de 'Zo kan het ook'-award.

Lees het interview met ervaringsdeskundige Lineke Smit en Lajenda Garst, projectleider Ervaringsdeskundigheid en Werk.

**"IK HOUD ORGANISATIES
EEN SPIEGEL VOOR EN LAAT
ZIEN WAAR HET SYSTEEM
BETER WERKT"**

Lees verder >

Verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs en het stimuleren van talentontwikkeling bij jongeren

Om gelijke kansen te bieden en talent te ontwikkelen, is het belangrijk dat alle 130.000 Drentse jongeren (0 t/m 27 jaar) zich kunnen ontplooiën, zowel op school als daarbuiten. We bouwen aan een stevige basis voor kansengelijkheid, ongeacht afkomst. Het opleidingsniveau in Drenthe stijgt. Vergeleken met elders kent Drenthe relatief een hoog aandeel middelbaar opgeleiden. Dat past bij de regionale economie met veel banen in de zorg, landbouw en maakindustrie.

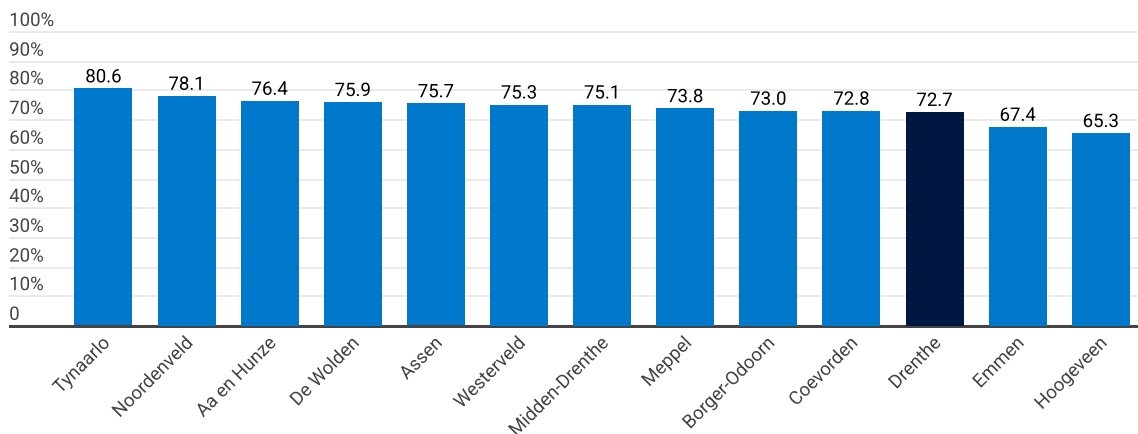
Voor gelijke kansen is het hebben van een startkwalificatie belangrijk: dat betekent (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). Het hebben van een startkwalificatie vergroot de kansen op het vinden van werk en om in algemene zin goed mee te komen in de samenleving. Niet voor iedereen is dit vanzelfsprekend, want in Drenthe verlaat 27% van de leerlingen het onderwijs zonder startkwalificatie (afbeelding 10). Het aandeel inwoners zonder startkwalificatie is het hoogst in gemeente Hogeveen (34,7%) en het laagst in gemeente Tynaarlo (19,4%).

Het niet hebben van een startkwalificatie komt vaak door een samenloop van persoonlijke omstandigheden en hangt ook af van de kansen in de eigen buurt en op de school. Soms komt dit doordat jongeren niet goed kunnen meedoen met het regulier onderwijs door een probleem in de thuissituatie of leerachterstand door een beperking of handicap. Om te voorkomen dat zij op achterstand staan ondersteunen wij initi-

atieven die bijdragen aan ontwikkeling van jongeren op een breed terrein van de basisvaardigheden, motorische ontwikkeling en sociaal-emotionele vaardigheden. Zo ondersteunen wij het programma 'hulp op en om scholen' van gemeente Midden-Drenthe: laagdrempelige inloopvoorziening op school waar leerlingen en ouders terecht kunnen voor hulp en begeleiding. Via het programma Jong-Leren van Sport Drenthe dragen wij bij aan beweegonderwijs dat een goede basis voor een leven lang bewegen legt voor elk kind in Drenthe.

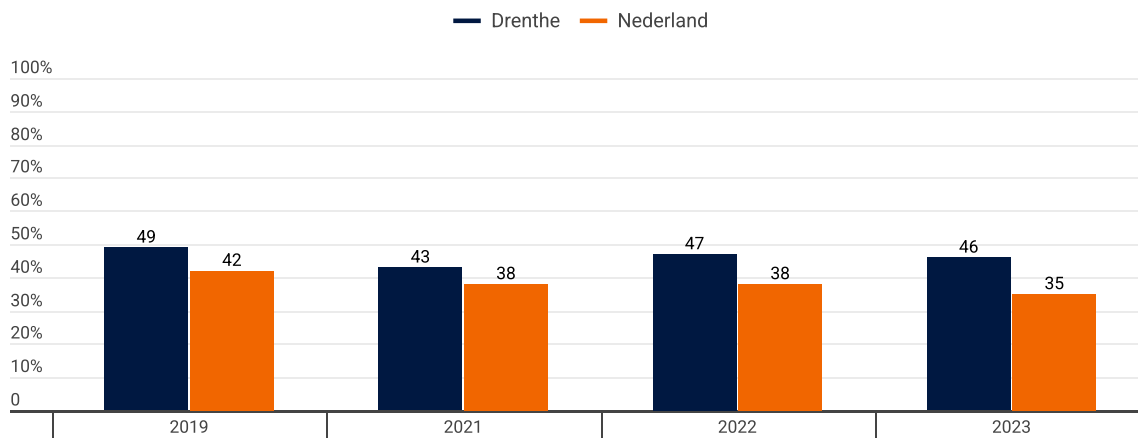
Onder advisering is een belangrijk en complex probleem binnen het Nederlandse onderwijssysteem. Dit komt relatief vaker in bepaalde regio's, zoals Drenthe. Het blijkt dat de eindtoets in Drenthe in 2023 in 46% van de gevallen leidde tot een verplichte heroverweging van het schooladvies, terwijl het landelijke gemiddelde op 35% lag (afbeelding 11). Dit duidt dat een significant deel van de leerlingen in Drenthe aanvankelijk een advies ontvangt dat niet strookt met hun daadwerkelijke capaciteiten.

% met een startkwalificatie (2023)

Afbeelding 10

% aandeel onder advisering

Afbeelding 11

GELIJKE KANSEN AGENDA DRENTHÉ

We zien de Drentse Gelijke Kansen Agenda i.o. als motor voor de structurele aanpak, waarbij gemeenten samen met inwoners, onderwijs en andere partners inzetten op het versterken van de basis van het leven van ieder kind (de driehoek thuis-school-buurt). Ieder kind moet een gelijkwaardige kans krijgen om zich volop te ontwikkelen. Daar waar nodig, krijgen zij een steuntje in de rug. Eind 2021 hebben alle Drentse gemeenten en de provincie Drenthe via het Portefeuillehoudersoverleg Onderwijs van de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) zich gecommitteerd aan de Gelijke Kansen Agenda (GKA).

De agenda kent drie focuspunten, namelijk

- 1. Een eerlijke kans op talentontwikkeling voor alle kinderen**
- 2. Haal eruit wat erin zit**
- 3. Iedereen het juiste schooladvies, ongeacht waar je woont**

Met de opdracht tot herijking van de Drentse Onderwijsambities en Onderwijsmonitor wordt de GKA Drenthe geactualiseerd en verrijkt. Daarbij wordt ook gekeken naar welke instrumenten en overleggen hier ondersteunend aan zijn.

Om te zorgen voor een goede start van elk kind ondersteunen we vanuit de Sociale Agenda het landelijke actieprogramma Kansrijke Start dat lokaal wordt uitgevoerd. Het programma ondersteunt (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties bij het ouderschap en het investeren in gelijke kansen op een goede start van elk kind.

Ook in het onderwijs is gelijke kansen een belangrijk thema. Dit is breder dan alleen het verschil in opleidingsniveau en schoolprestaties zoals lezen, rekenen en schrijven. Steeds meer gaat het ook om andere vaardigheden zoals de sociaal-emotionele ontwikkeling, financiële geletterdheid en het verbreden van toekomstperspectieven op banen en opleidingen. De directe omgeving van een kind speelt hierin een essentiële rol. Voor een samenhangende aanpak zet de Sociale Agenda in op de driehoek thuis-school-buurt. Overkoepelend doen we dit door

samen met gemeenten en het onderwijsveld de Gelijke Kansen Agenda (GKA) Drenthe uit voeren. In 2024 is geïnventariseerd wat de gezamenlijke behoeften en vervolgstappen zijn om die agenda door te ontwikkelen.

Daarnaast ondersteunen wij de Talentenjagers-aanpak die onderdeel uitmaakt van het programma 'Jong Hoogeveen'. Tijdens Talentenjagers Hoogeveen komen basisschoolkinderen uit groep 7 & 8 in aanraking met boeiende leefwerelden door kennis te maken met verschillende beroepen. Hierdoor krijgen de kinderen een bredere blik op de wereld, groeit het zelfvertrouwen en aan het eind van het programma weten ze waar hun talenten liggen. In het schooljaar 2023-2024 hebben 170 kinderen meegedaan met de activiteiten van de Talentenjagers. Dat gebeurt met acht thema's na schooltijd waarbij per keer drie à vier verschillende beroepen aan bod komen.

Lees het interview met Martien Kroeze over het provinciaal platform Kansrijke Start Drenthe

**"WE WILLEN ERVOOR
ZORGEN DAT HET
NIET UITMAAKT
WAAR JE WIEG STAAT"**

Lees verder >

**'TALENTENJAGERS
HOOGGEVEEN' ZORGT
VOOR EEN GOEDE BASIS
VOOR DE TOEKOMST**

HOOGVEEEN – Tijdens het project Talentenjagers Hoogeveen komen basisschoolkinderen uit groep 7 & 8 in aanraking met boeiende leefwerelden door kennis te maken met verschillende beroepen. Hierdoor krijgen de kinderen een bredere blik op de wereld, groeit het zelfvertrouwen en aan het eind van het programma weten ze waar hun talenten liggen. “Dat is zo waardevol”, vindt coördinator en begeleider Hendrike Dijks. “Iets waar ze hun hele leven profijt van hebben.”

Het project Talentenjagers wordt vanuit Stichting Welzijnswerk Hoogeveen uitgevoerd in samenwerking met de gemeente, het onderwijs en Rotaryclub Hoogeveen-de Wolden. Het richt zich vooral op de wijken Wolfsbos-Zuid, Krakeel en de dorpen van de gemeente Hoogeveen. Een groep van 15 kinderen van verschillende scholen komt na schooltijd bijeen om onder begeleiding zo vaak mogelijk op stap te gaan om bedrijven te bezoeken of er komt iemand naar de locatie toe om over zijn of haar werk te praten. “Van notaris, kok en juf tot politieagent, boekhouder en iemand die een pluktuin beheert: de beroepen zijn heel divers. Voorafgaand aan de kennismaking hebben kinderen soms een ander beeld. Vaak blijkt dat dit na een gastles te zijn veranderd en komen ze enthousiast terug. Dan is ons doel bereikt”, aldus Hendrike.

Sterke basis voor de toekomst

Een andere doelstelling van het programma is dat kinderen ontdekken waar hun talenten liggen. Tijdens een talentgesprek probeert Hendrike samen met de kinderen erachter te komen waar ze blij van worden en energie van krijgen. Vervolgens wordt er gekeken welke Talenten(kaarten) hierbij passen. Hendrike: “Als je bewust bent van waar je kracht ligt, dan heb je een sterke basis voor de toekomst. Het geeft de kinderen zelfvertrouwen, waardoor zij veerkrachtiger worden. Wij kijken

naar wat vanzelf gaat en waar het kind plezier in heeft. Liggen je interesses op creatief gebied, werk je graag samen met iemand, ben je graag buiten? Soms denken de kinderen over een eigenschap: maar dat kan toch iedereen? Terwijl het niet zo vanzelfsprekend is. Als ze hier meer inzicht in krijgen, dan zie je ze groeien. Ze voelen zich gezien.” Daarnaast doen de kinderen contacten op in het werkveld en maken ze nieuwe vrienden.

Veiligheid

Tijdens de bijeenkomsten van Talentenjagers wordt er gewerkt vanuit de Verbindende Aanpak, een integrale aanpak die is ontstaan in de gemeente Hoogeveen. Deze aanpak gaat over hoe we met elkaar omgaan en hoe je op een positieve manier relaties met elkaar kunt opbouwen, onderhouden en herstellen. “Soms is er een bepaalde groepsdynamiek vanwege uitdagend gedrag. Ik gebruik mijn ervaring om de kinderen individueel te zien en aan te sluiten bij wat ze nodig hebben. Mijn missie is dat ze zich veilig voelen en zichzelf mogen zijn. En dat wat ze hier leren, meenemen in de rest van hun leven.” Ze gaat zelf de boer op met haar collega’s om het programma kenbaar te maken bij bedrijven en scholen. “Leraren reageren heel positief en helpen vaak om de kinderen te motiveren waarvan ze denken dat dit de juiste route voor ze is.”

Het schooljaar van Talentenjagers loopt vanaf de week na de herfstvakantie tot aan de zomer. Gedurende het programma worden acht thema’s behandeld. Per tweetal thema’s wordt afgesloten met een bijeenkomst voor de ouders waarin de kinderen kunnen laten zien wat ze hebben geleerd. Aan het eind van het programma vindt er een grote afsluiting plaats en worden de deelnemers in het zonnetje gezet. Ze krijgen een talentenpaspoort, een medaille en een diploma. Talentenjagers wordt ook aangeboden op scholen waarbij gehele schoolklassen kunnen kennismaken met een beroep.

Verminderen laaggeletterdheid **en versterken van basisvaardigheden**

In onze samenleving is taalvaardigheid een sleutel tot kansen. Het vermogen om te lezen, schrijven, rekenen en omgaan met digitale technologieën is belangrijk om goed mee te komen op school, op de werkvloer en in het alledaags sociaal contact. Toch zijn er in Nederland naar schatting 2,5 miljoen mensen die moeite hebben met deze basisvaardigheden. Naar schatting is circa 12% van de volwassenen in Drenthe laaggeletterd. Laaggeletterdheid en een gebrek aan digitale vaardigheden raken ons allemaal. Ze beperken niet alleen de persoonlijke ontwikkeling van individuen, maar hebben alledaagse gevolgen zoals minder kans op een baan met voldoende inkomen, groter risico op onveilige situaties op de werkvloer, het mijden van zorg en niet goed meekomen met sociale activiteiten.

In een wereld die steeds meer digitaliseert, zijn digitale vaardigheden net zo essentieel als kunnen lezen en schrijven. Of het nu gaat om het versturen van een e-mail, online bankieren of het vinden van informatie: mensen die niet over deze vaardigheden beschikken, lopen steeds meer risico op uitsluiting. Dit maakt het versterken van basisvaardigheden urgenter dan ooit.

Laaggeletterdheid is vaak moeilijk te herkennen en niet altijd zichtbaar voor de buitenwereld. Mensen die moeite hebben met taal of digitale middelen weten vaak creatieve manieren te vinden om dit te verbergen, wat de noodzaak vergroot om actief te handelen. Het versterken van basisvaardigheden is niet

alleen een taak van het onderwijs; ook werkgevers, maatschappelijke organisaties en overheden spelen een cruciale rol.

Gelukkig zijn er al veel mooie initiatieven om laaggeletterdheid en het gebrek aan digitale vaardigheden aan te pakken.

Denk aan leesbevorderingsprogramma's, taalambassadeurs, digitale inloopsprekuren en laagdrempelige cursussen.

Maar de omvang van het probleem vraagt om gezamenlijke en blijvende inspanning. Door samen te werken en meer te investeren in ondersteuning, kunnen we iedereen in staat stellen om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving. Daarbij is het belangrijk om te werken vanuit de ervaringen en behoeften van mensen die zelf te maken hebben met laaggeletterdheid. Dit doen wij door het netwerk Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe structureel te ondersteunen.

Lees het interview met Raymond Wanders over het Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe.

“DE STRIJD OM HET TABOE TE DOORBREKEN, IS NOG NIET GESTREDEN”

Lees verder >

4.3 Hoe gaan we verder?

Om de bestaanszekerheid voor onze inwoners te versterken, moeten we de komende jaren blijven inzetten op doorbraken. In 2024 hebben we daarin de eerste stappen gezet door een aantal bewegingen te intensiveren of te versnellen waar mogelijk. Via de Gelijke Kansen Agenda (GKA) Drenthe zetten we in op een samenhangende aanpak op de driehoek thuis-school-buurt. Dat betekent dat we de kansen vanuit de thuis-situatie, in de buurt en op school gebruiken zodat elke jongere de kansen krijgt om zich optimaal te ontwikkelen op het gebied van onderwijs, sport, sociaal meedoen en persoonlijke ontwikkeling. Waar dit niet vanzelf gaat wordt dit ondersteund door onder andere brugfunctionarissen.

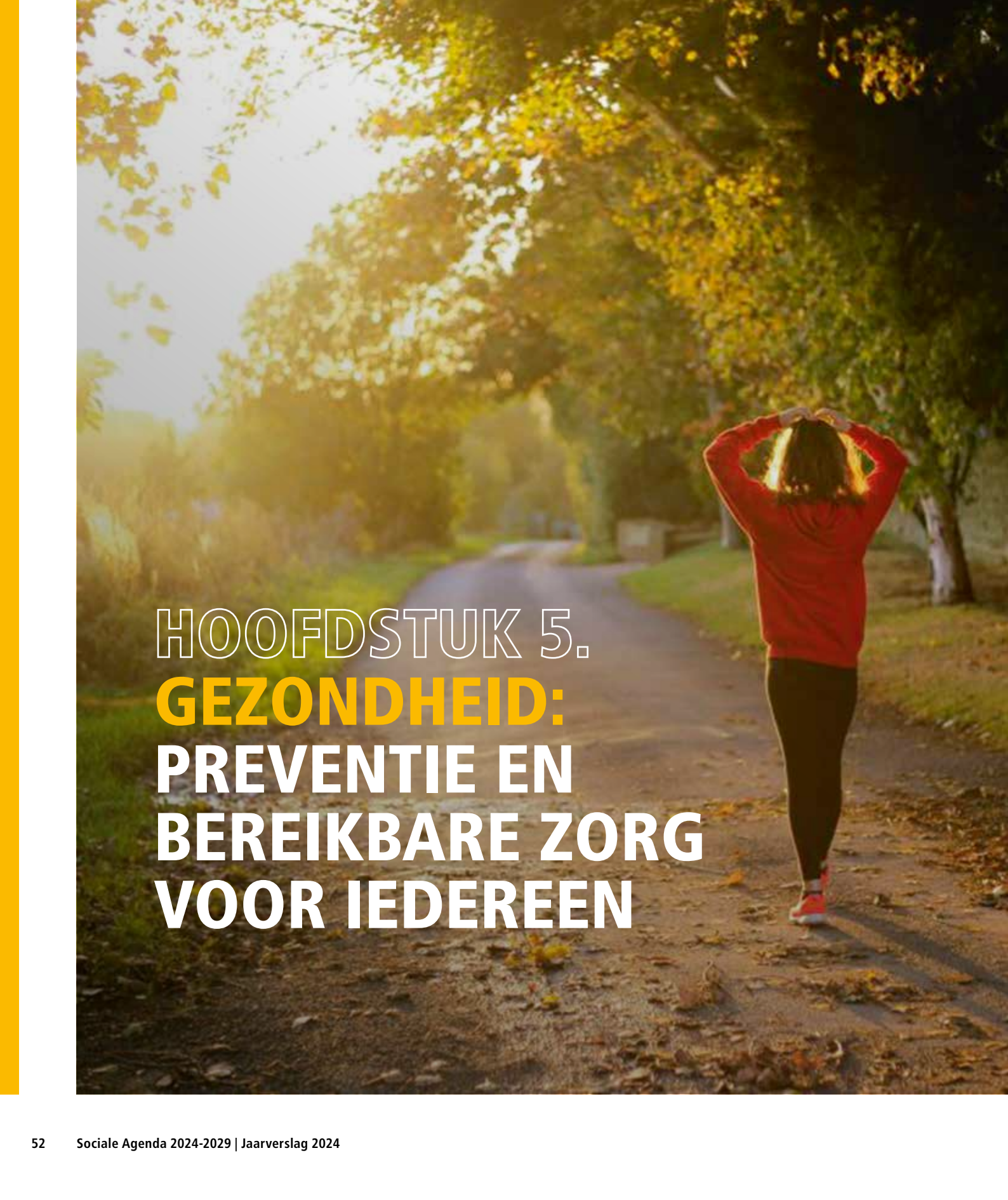
Samen met gemeenten en het onderwijsveld werken wij aan de verdere invulling en uitvoering van de Gelijke Kansen Agenda. Daarbij wordt ingezet op een coördinator en inrichting van een bestuurlijk Gelijke Kansen Agenda-overleg. We verkennen daarnaast hoe we de ontwikkeling van de Kansen voor Kinderen-aanpak kunnen verbreden en versnellen in Drenthe. Vanuit de Sociale Agenda van Nij Begun wordt ook op deze aanpak ingezet.

Voor het verminderen van armoede zien wij een belangrijke ontwikkelbeweging in de VDG-portefeuille Participatie, schuldhelp en integratie. Daarin hebben de Drentse gemeenten de wens om deze portefeuille te verstevigen met het accent op kennisdeling, het versnellen van goede aanpakken elders ('kort-cyclisch leren') en het slimmer benutten van elkaars kennis en kunde. In 2025 werken we samen met Drentse gemeenten uit hoe het innovatiebudget van Bestaanszekerheid deze beweging kan ondersteunen en versnellen. Daarbij ligt het

focus op het voorkomen van armoede en een samenhangende aanpak hierop. Concreet wordt gedacht aan een regiocoördinator die gemeenten ondersteunt met procesbegeleiding, sneller delen van kansrijke aanpakken en het gezamenlijk oppakken van uitvoerings- en ontwikkeltaken zoals inkoop van expertise. Daarbij trekken we bestaande lijnen waar we al gezamenlijk aan werken, waaronder het verbeteren van de toegankelijkheid, vindbaarheid en effectiviteit van de minima-regelingen.

Vanuit de Sociale Agenda zien wij de uitdaging om te blijven werken aan voldoende en structurele bestaanszekerheid. Dat begint met de randvoorwaarde van voldoende inkomen om van te leven: daarin blijven we afhankelijk van het Rijk en de landelijke inkomenspolitiek. In samenwerking met de VDG-portefeuille Participatie, schulden en integratie verkennen we hoe een lobby op dit punt op vorm en inhoud is te geven.

Ondertussen blijven we werken binnen de mogelijkheden en kansen die Drenthe te bieden heeft. Voorkomen is beter dan genezen en vanuit dat accent zetten wij in op programma's die gericht zijn op de oorzaken van armoede. Drenthe kent een aantal programma's die hier al flinke en hoopvolle stappen in zetten. De vernieuwende aanpakken vanuit deze programma's in combinatie met bestaande hulp en voorzieningen willen wij versnellen en naar meer plekken brengen. Zodat meer inwoners goed geholpen zijn. Dit doen wij in samenwerking en verbinding met de VDG-portefeuille Participatie, schulden en integratie. En andere regionale initiatieven waarin bestaanszekerheid een belangrijk thema is zoals zoals de diverse Regio Deals en de Sociale Agenda van Nij Begun.

HOOFDSTUK 5. **GEZONDHEID:** PREVENTIE EN BEREIKBARE ZORG VOOR IEDEREEN

5.1 Wat willen we bereiken?

Gezondheid is belangrijk. Het helpt mensen om een goed leven te leiden, zelf en met elkaar. Gezondheid is niet alleen essentieel voor het individu, maar ook voor de gemeenschap als geheel. Het draagt bij aan een hogere levenskwaliteit en het welzijn van alle betrokkenen. Wanneer de gezondheid wankelt, wil iedereen rekenen op kwalitatief goede, toegankelijke en betaalbare zorg.

Deze zorg staat echter landelijk en regionaal onder grote druk als gevolg van vergrijzing, een toenemende zorgbehoefte en een tekort aan zorgpersoneel. Het gevolg hiervan is niet alleen een grotere belasting van de zorgprofessionals, maar ook langere wachttijden, overbelasting van zorginstellingen en een onhoudbare druk op het zorgsysteem. Om de zorg voor de toekomst toegankelijk en van hoge kwaliteit te houden, is het noodzakelijk om te kijken naar alternatieve benaderingen van gezondheid en zorg. Een andere kijk op gezondheid, waarin preventie, welzijn en samenredzaamheid centraal staan, is essentieel om de kwaliteit van zorg te waarborgen en het zorgsysteem te verlichten.

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren, met de volgende doelstellingen:

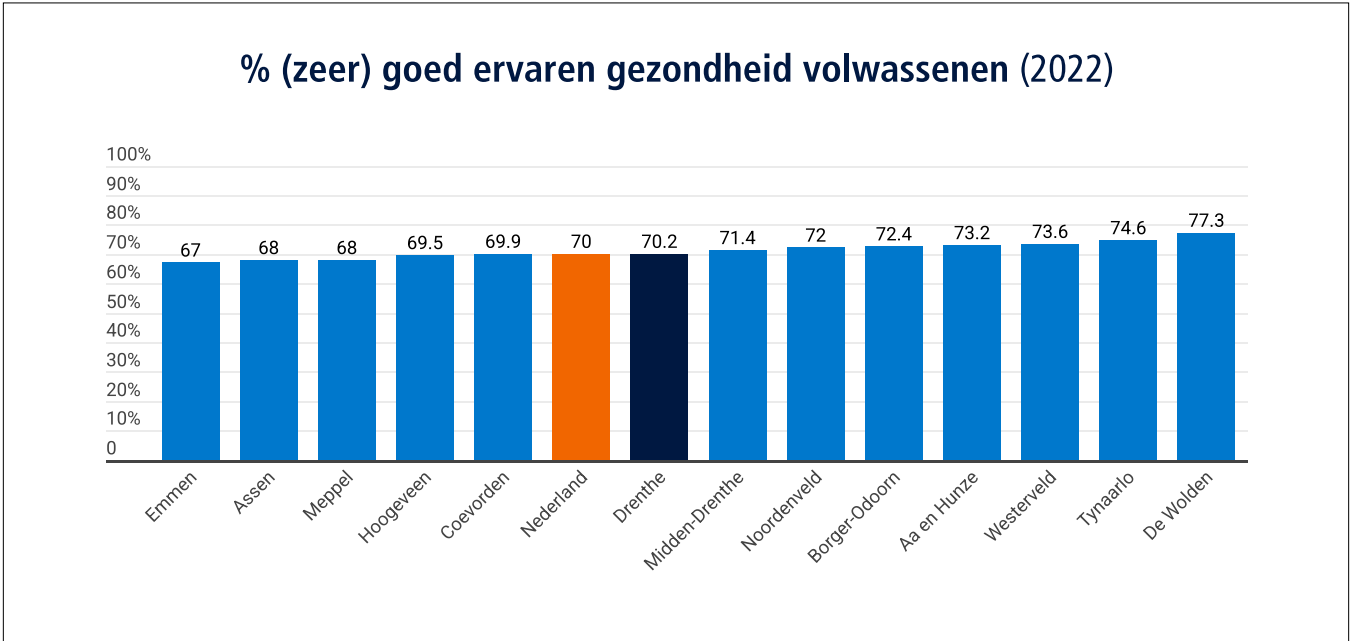
4. Inwoners leven langer in goede gezondheid en hebben toegang tot betaalbare zorg
5. Alle inwoners van Drenthe hebben gelijke kansen op passende zorg
6. In 2027, bij de uitkomst van de volgende gezondheidsmonitor, is het percentage Drentse jongeren dat zich gezond voelt substantieel gestegen

5.2 Waar staan we nu?

Inwoners leven langer in goede gezondheid en hebben toegang tot betaalbare zorg

De inwoners van Drenthe zijn over het algemeen tevreden over hun gezondheid. In 2022 gaf 70% van de volwassenen aan hun gezondheid als (zeer) goed te ervaren, wat gelijk is aan het landelijke gemiddelde. Binnen Drenthe zijn wel grote verschillen tussen de ervaren gezondheid. In gemeente De Wolden wordt de gezondheid het beste ervaren met 77%, terwijl 67% van de mensen in de gemeente Emmen aangeeft

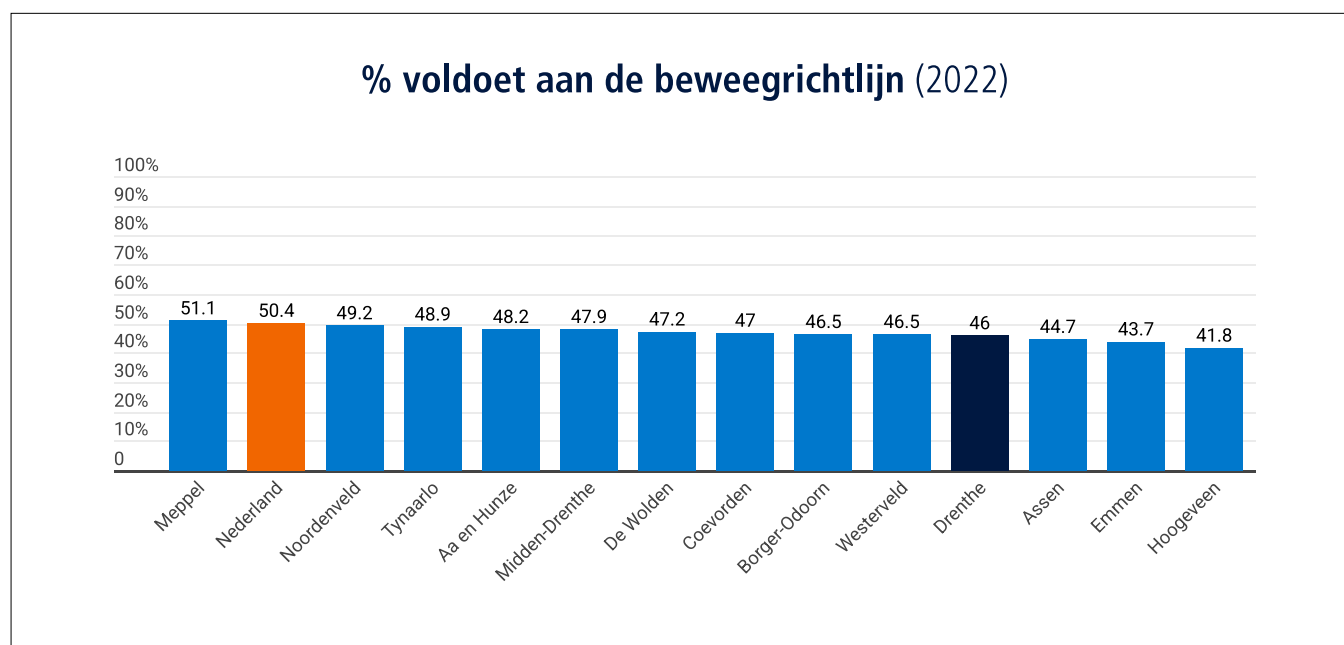
de eigen gezondheid als (zeer) goed te ervaren. Verder is er sprake van een dalende trend: 2020 was dit percentage nog 79% (afbeelding 12). Een mogelijke verklaring hiervoor is de coronapandemie. Een goede ervaren gezondheid is essentieel, omdat dit doorgaans leidt tot een hogere kwaliteit van leven, hogere productiviteit en lagere zorgbehoefte.

Afbeelding 12

Om een goede fysieke en mentale gezondheid te verkrijgen of te behouden is een gezonde leefstijl van belang (zoals voldoende bewegen, niet roken, matig alcoholgebruik, gezonde voeding en voldoende ontspanning). Volgens de beweegrichtlijnen moeten volwassenen wekelijks minimaal 2,5 uur matig

intensief bewegen. In Drenthe voldoet 47,5% van de volwassenen aan deze norm, wat lager is dan het landelijke gemiddelde van 50,4%. Alleen in de gemeente Meppel wordt met 51,1% meer bewogen dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast is het beweeggedrag in Drenthe afgenomen: in 2020 voldeed

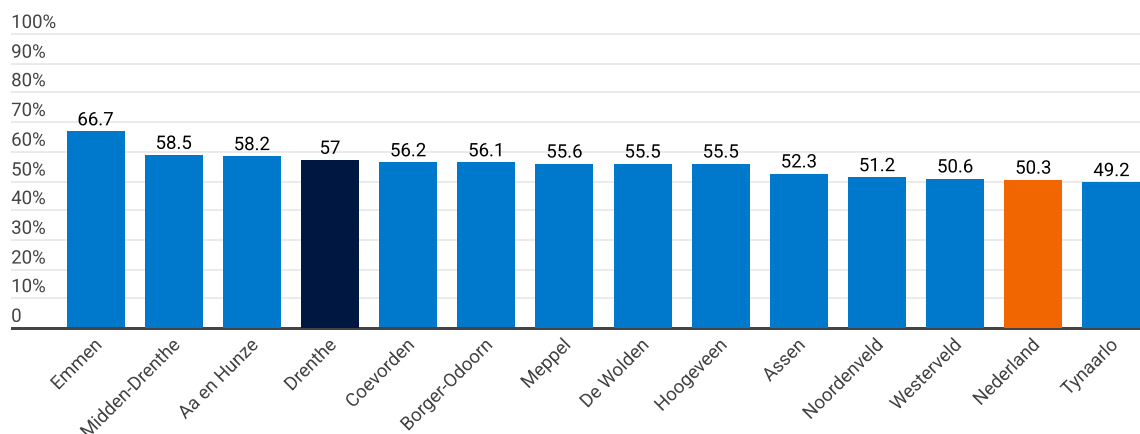

Afbeelding 13

nog 49,2% aan de richtlijn, terwijl dit percentage in 2022 verder daalde naar 47,5% (afbeelding 13). In lijn met de negatieve trend op het vlak van bewegen laten de cijfers ook zien dat Drenthe steeds zwaarder worden. Drenthe kent het hoogste percentage overgewicht van alle provincies in Nederland. In 2022 had 57% van de Drentse volwassenen overgewicht, tegenover 50% van de volwassenen in heel Nederland (afbeelding 14). Zuidoost-Drenthe heeft zelfs 63% van de volwassenen overgewicht, waarmee de regio tot de

gebieden met de hoogste overgewichtscijfers in Nederland behoort. In de gemeente Emmen loopt dit percentage zelfs op tot 67%, tegenover 49% in Tynaarlo. Overgewicht heeft een grote impact op de gezondheid en verhoogt het risico op chronische aandoeningen zoals diabetes en hart- en vaatziekten. Ook de cijfers voor ernstig overgewicht zijn in Drenthe hoger dan het landelijk gemiddelde (19% tegenover 16%).

% overgewicht (2022)

Afbeelding 14

Als we inzoomen op de Drenten die al langdurig ziek zijn, dan zien we een zorgwekkende trend. Het percentage inwoners met één of meerdere langdurige ziekten of aandoeningen ligt in Drenthe op 34,4%, iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 33% (afbeelding 15). Door de vergrijzing wordt verwacht dat dit percentage de komende jaren verder zal stijgen, wat gevolgen kan hebben voor de ervaren gezondheid en de zorgbehoefte in de regio.

Ook toegang tot betaalbare zorg is cruciaal voor een gezonde samenleving. Zonder betaalbare zorg kunnen mensen noodzakelijke behandelingen uitstellen, wat hun gezondheid en welzijn in gevaar brengt. Het percentage inwoners met een betalingsachterstand bij de zorgverzekering is een indicator voor de financiële toegankelijkheid van zorg. In Drenthe heeft

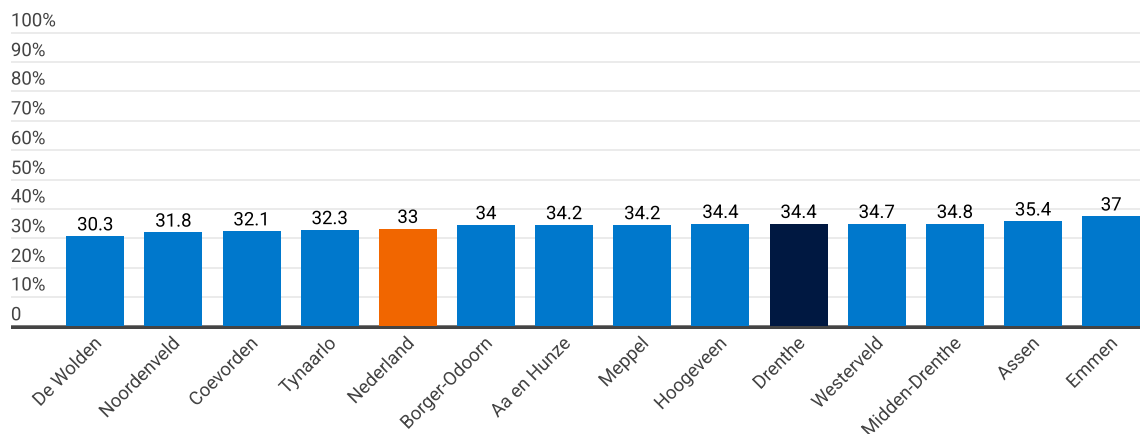
0,8% van de inwoners een achterstand van minimaal zes maanden in het betalen van de zorgpremie.

Er zijn echter regionale verschillen:

In Emmen bedraagt dit percentage 1,3%, dat is hoger dan het Drentse gemiddelde. In Hoogeveen ligt het percentage op 1,0%. Deze cijfers wijzen op financiële kwetsbaarheid in bepaalde gemeenten en benadrukken het belang van betaalbare zorg.

Deze cijfers tonen de urgentie aan om de zorg te versterken om de verwachte toename van zieke mensen op te vangen. Daarnaast is het noodzakelijk om in te zetten op preventie, bijvoorbeeld door gezonde leefstijl te stimuleren. Dit is een gezamenlijke opgave voor onder andere Drentse inwoners, overheden, maatschappelijke organisaties en zorginstellingen.

% personen met één of meer langdurige ziekten of aandoeningen (2022)

Afbeelding 15

Ook landelijk is deze opgave actueel. Om de zorg toekomstbestendig, toegankelijk en betaalbaar te houden, hebben VWS, lokale overheden en zorgpartijen afspraken gemaakt in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit leidde in 2023 regionaal tot het Regioplan Drenthe – De Gezonde Marke. In dit samenwerkende netwerk werken inwoners, gemeenten, provincie, zorgverzekeraars en zorg- en welzijnsorganisaties aan 'De Drentse Droom': in 2040 tien gezonde levensjaren erbij voor kwetsbare groepen, versterkt welzijn en gelijke kansen op passende zorg. Vanuit de Sociale Agenda sluiten we hier nauw op aan.

Daarnaast werd in 2023 het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) opgesteld, gericht op gezondheid, preventie en sociale

infrastructuur. Ook deze elementen zien we terug in De Gezonde Marke.

Een mooi voorbeeld van een doorbraak in de zorg is Domein Overstijgende Samenwerking (DOS), waarin de ondersteuningsvraag van de inwoner centraal staat in plaats van wetten en regels. Zo kunnen kwetsbare ouderen langer leven zoals zij dat willen. In Drenthe zien we dit bijvoorbeeld bij Grolloo Zorgt.

"OUDEREN KUNNEN OP DEZE MANIER EEN ZINVOLLE WAARDEVOLLE OUDE DAG BELEVEN"

GROLLOO - Zo lang mogelijk op een fijne manier kunnen blijven wonen in Grolloo, eventueel met inkoop van zorg. Dat is de doelstelling van Stichting Grolloo Zorgt. Inwoners krijgen ondersteuning vanuit hun buurt via lokale netwerken. Bestuursleden Wilma Kruit en Roelof Dilling: "Hierdoor hebben bewoners meer eigen regie over zorgkeuzes en ervaren ze wederkerigheid, omdat mensen elkaar helpen binnen de gemeenschap. Daardoor wordt de saamhorigheid groter en neemt de afhankelijkheid van formele zorg af."

De stichting biedt woonoplossingen, welzijn en zorg in de eigen omgeving. Inwoners profiteren van flexibele en op maat gemaakte zorg dankzij verruimde zorgregels. Daarnaast vervult de stichting een brugfunctie voor vragen zoals vervoer naar het dorpshuis, helpen met boodschappen doen, gezelschap houden, ondersteuning in het huishouden en het regelen van zorg. Op initiatief van de stichting wordt tevens een woon/zorgcomplex aan de Pol gerealiseerd, waar ouderen kunnen gaan wonen als ze niet langer zelfstandig thuis kunnen blijven. Wilma: "Ouderen kunnen op deze manier een zinvolle waardevolle oude dag beleven en zo lang mogelijk in Grolloo blijven waar de meesten hun hele leven al wonen. Ze hoeven niet uit te wijken naar een plaats waar ze niemand kennen."

Naoberschap

Het naoberschap in Grolloo is groot: de stichting draait bijna geheel op vrijwilligers. "Er zijn 120 vrijwilligers op een dorp van 800 inwoners", vertelt Roelof. "Veel vrijwilligers geven aan op welk gebied zij ondersteuning kunnen bieden. Het maakt vrijwilligerswerk leuker als je de juiste match hebt. Daarmee bevordert je zelfredzaamheid van de mensen. Het is moeilijk in te schatten hoeveel hulpvragen wij krijgen. Ook omdat het zich op een gegeven moment zelf regelt. Het gaat dan niet meer via ons."

Gouden momentjes

Dorpscoördinator Siny Vink verbindt de hulpvraag met de juiste vrijwilliger. Dat doet ze vanuit het dorpshuis Het Markenhuis. Wilma: "Als er problemen zijn, lost Siny het heel vaak op. Ziet ze dat iemand niet kan komen omdat er geen vervoer is, dan regelt ze het. Zo doet ze dat met bijna alles. Zij zorgde ervoor dat ik meeging op huisbezoek naar een echtpaar waarvan de man dementerend was. Om te observeren wat het echtpaar

nodig had. Ik besloot om regelmatig met de man te gaan wandelen om de vrouw te ontlasten en nam mijn eigen hond mee. Hij genoot ervan. Dat waren gouden momentjes. Na zijn overlijden ging ik wandelen met zijn vrouw, zodat ze haar verhaal kon blijven doen. Als vrijwilliger kun je veel betekenen."

Zorg en welzijn

Zolang er in de zorg grote wachtlijsten bestaan, wil de stichting blijven doen wat ze doen. Roelof: "We zijn best tevreden met wat we doen. In het verleden was het lastig om verbinding met professionele welzijnszorg en zorginstanties te krijgen, maar dat is in de loop der jaren veranderd in een goede samenwerking. We maken ons de laatste tijd sterk voor het Integraal Zorgakkoord. Bij deze aanpak werden we niet betrokken. Daarom hebben we ons met een aantal bewonersinitiatieven verenigd in het Drents Collectief zodat we onze kennis en ervaring ook bij dit proces kunnen inbrengen. Zo kunnen we in toenemende mate bijdragen aan zorg en welzijn."

Zowel Wilma als Roelof zijn blij met verschillende subsidies die de stichting ontvangt. Wilma: "We hebben geen financiële problemen, want we krijgen ondersteuning uit verschillende potjes van gemeente, provincie en welzijnsorganisatie die zien wat voor goeds we doen. Maar als dat structureel was, dan heb je zekerheid op de lange termijn. Dat hebben we nu niet."

Lees het interview met David Otten over de app Valtes voor mantelzorgers.

"ALS HET ER NIET ZOU ZIJN, DAN WORD JE VAN HET KASTJE NAAR DE MUUR GESTUURD"

Lees verder >

Domeinoverstijgend samenwerken vraagt ook om een andere houding, werkwijze en nieuwe vaardigheden van professionals. Daarom hebben we vanuit de provincie de DOS-leergang voor professionals ondersteund. Hier wordt kennis op basis van opgedane ervaringen gedeeld en vaardigheden voor doorbraken in de zorg ontwikkeld.

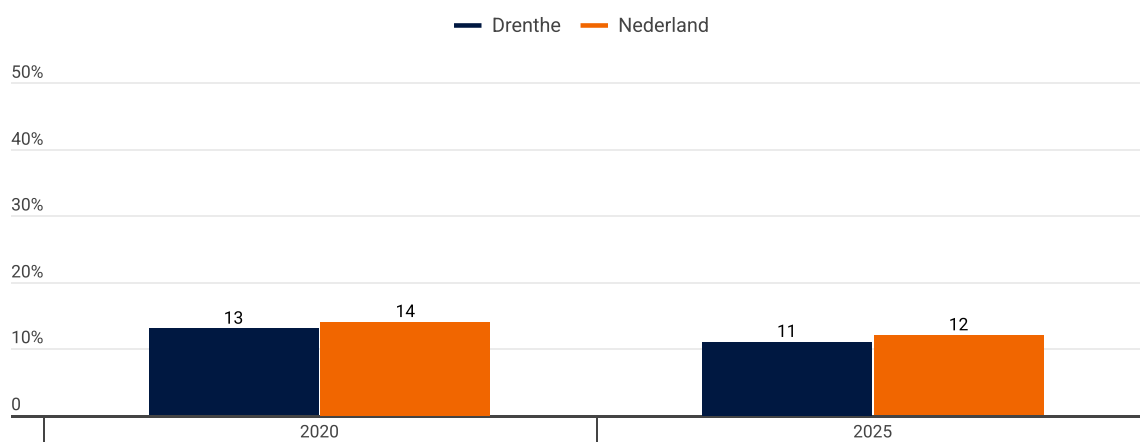
Mantelzorgers vormen bij uitstek een brug tussen formele en informele zorg. Mantelzorg wordt voornamelijk verleend door 50- tot 75-jarigen, met name aan thuiswonende ouderen van 85 jaar en ouder. De komende jaren neemt het aantal 85-plussers in Drenthe sterk toe, terwijl de groep potentiële mantelzorgers juist afneemt. Dit zorgt voor een verschuivende verhouding tussen beide groepen, het zogeheten mantelzorgpotentieel. In 2020 waren er gemiddeld 13 potentiële mantelzorgers per 85-plusser. In 2025 daalt dit aantal naar 11 (afbeelding 16). In 2040 wordt verwacht dat er nog slechts 5 mantelzorgers per zorgbehoevende oudere beschikbaar zijn.

Deze ontwikkeling legt een toenemende druk op mantelzorgers en vergroot de uitdaging voor de zorgvoorzieningen in Drenthe.

Het is belangrijk om dit tijt te keren. Daarom hebben we de publiekscampagne voor de mantelzorgapp Valtes ondersteund. Dit heeft geleid tot een grotere bekendheid van zowel de app als mantelzorg in het algemeen. Door de campagne, die ruim twee maanden heeft geduurd, is de Valtes-app 3.152 keer gedownload in Drenthe door mantelzorgers die daarmee gebruik kunnen maken van handige tips en tools. Tot slot heeft ook de publiekscampagne van Hartveilig Drenthe een subsidie ontvangen om te zorgen voor een regionaal dekkend netwerk van AED's en burgerhulpverleners.

% mantelzorgpotentieel (Oldest Old Support Ratio)

Afbeelding 16¹

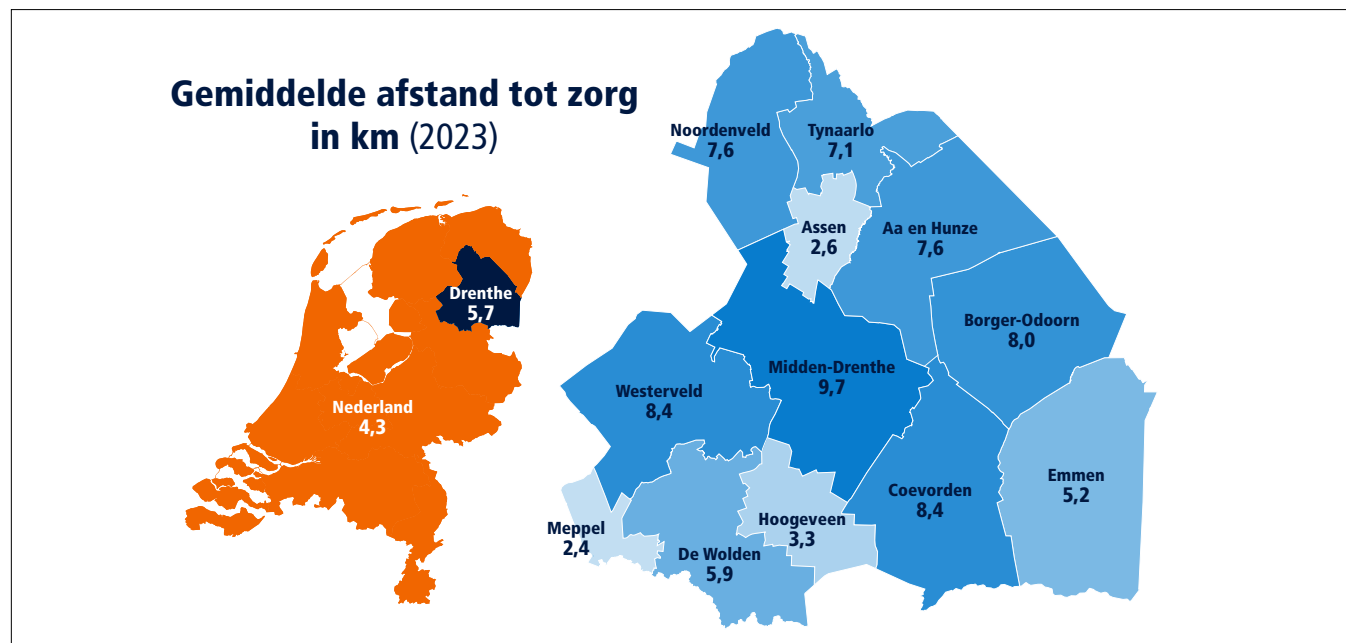
¹ 2025 is een prognose.

Alle inwoners van Drenthe hebben gelijke kansen op passende zorg

Hierboven hebben we het gehad over betaalbare zorg. Eén van de inspanningen om de zorg betaalbaar te houden is de inzet op passende zorg: de juiste zorg op het juiste moment en op de juiste plek. Hierbij gaat de voorkeur altijd uit naar de lichtst mogelijke vorm. Is er wel specialistische zorg nodig, dan is een goede bereikbaarheid van zorginstellingen essentieel. Vooral voor ouderen en mensen met een beperking kan slechte bereikbaarheid van zorginstellingen een drempel vormen.

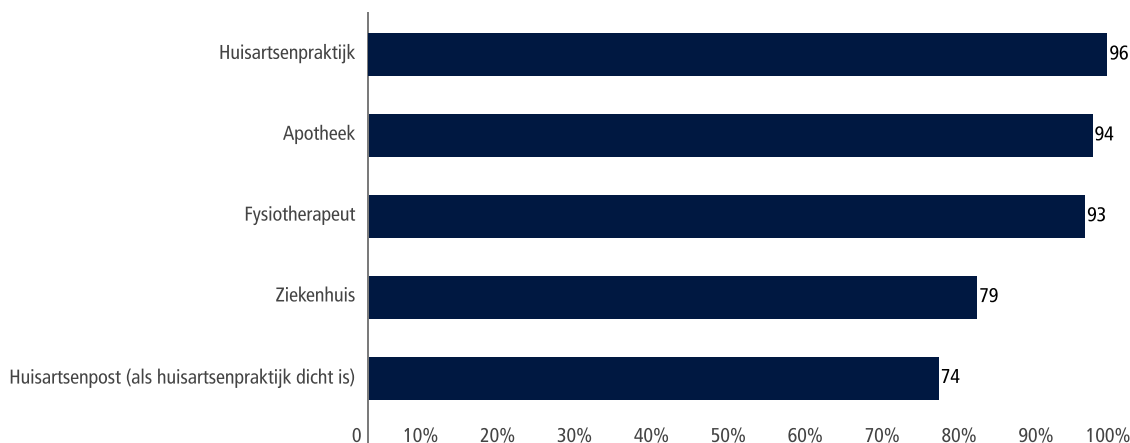
In Drenthe is de gemiddelde afstand tot zorg groter dan het landelijk gemiddelde (afbeelding 17). Er zijn duidelijke

verschillen te zien tussen de gemeenten, steden, dorpen en wijken. Over het algemeen geldt dat voorzieningen in de stedelijke gemeenten relatief dichtbij zijn vergeleken met niet-stedelijke gemeenten. Echter, afstand zegt niet alles over de daadwerkelijke bereikbaarheid. Factoren zoals autobezit en mobiliteit spelen een cruciale rol. In gebieden met een hoog autobezit ervaren inwoners minder snel problemen met de bereikbaarheid, terwijl dit voor minder mobiele inwoners, zoals ouderen, wel een knelpunt kan vormen.

Afbeelding 17

% Drenten die het (zeer) gemakkelijk vinden om zorg te bereiken, per voorziening

Afbeelding 18

Het Drents Panel beoordeelt de beschikbaarheid van voorzieningen in eigen dorp of wijk gemiddeld met een 7,3. De afstanden naar voorzieningen zijn op het platteland groter. In stedelijk gebied ligt de waardering voor de voorzieningen hoger (7,6) en op het platteland lager (7,2).

Aan het Drents panel is ook gevraagd wélke voorzieningen ze (zeer) gemakkelijk bereikbaar vinden. Het percentage dat problemen ervaart met het bereiken van de huisarts in Drenthe is licht gedaald van 6% in 2022 naar 5% in 2024. 96% vindt huisartsenpraktijken (zeer) gemakkelijk bereikbaar, 94% apotheken, 93% fysiotherapeuten. Voor het ziekenhuis (79%) en de huisartsenpost (74%) geldt dat minder Drenten deze voorzieningen (zeer) makkelijk te bereiken vinden (afbeelding 18). Met name ziekenhuizen en huisartsenposten worden

minder gemakkelijk bereikbaar gevonden, omdat deze voorzieningen vaak niet op lokaal niveau geregeld zijn.

Met de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven zijn in 2024 11 lokale bewonersinitiatieven ondersteund die bijdragen aan een gezondere leefomgeving en passende zorg in wijken, buurten en dorpen in Drenthe. Een voorbeeld van een mooi initiatief komt uit Nieuw-Buinen. Het initiatief werd ingediend door de buurtkinderen zelf. De buurtkinderen maken zich al 2,5 jaar hard voor een pumtrackbaan in het dorp. De baan biedt een uitdagende sportplek voor jongeren en versterkt tegelijkertijd de verbinding in de buurt.

Lees het interview met David Slomp
over de realisatie van een
pumptrackbaan in Nieuw-Buinen.

“EEN TRACKBAAN IS EEN AANWINST VOOR NIEUW -BUINEN”

Lees verder >

Passende zorg voor mensen met dementie is van groot belang om hun kwaliteit van leven te behouden en hen te ondersteunen in dagelijkse activiteiten. Naar schatting leven er in Drenthe 10.310 mensen met dementie. Dit zal naar verwachting stijgen tot 17.120 in 2040. Hierdoor komen de gezondheidszorg en de samenleving als geheel in toenemende mate onder druk te staan. Om de inwoners van Drenthe bewust te maken van de impact van dementie op de samenleving heeft de Provincie Drenthe samen met alle Drentse gemeenten, Zilveren Kruis, Netwerk Dementie Drenthe en Alzheimer Nederland in 2022 het convenant dementievriendelijk Drenthe 2023 – 2026 ondertekend. Eén van de initiatieven die we hebben ondersteund in het kader van het convenant is het Odensehuis in Meppel.

In Drenthe praten we niet alleen óver de inwoners, maar vooral mét de inwoners. Als belangenbehartigingsorganisatie vertegenwoordigt Zorgbelang Drenthe de stem van de Drentse inwoners, patiënten en cliënten. Het goed aanhaken van de inwoners van Drenthe is cruciaal in het beoogde transformatieproces binnen het zorglandschap. Zorgbelang Drenthe heeft hierbij de opdracht om het inwonersperspectief te initiëren, te faciliteren, te evalueren en te borgen. Als onderdeel hiervan hebben we vanuit de Sociale Agenda het door Zorgbelang Drenthe ontwikkelde meerjarenprogramma ‘De Drentse Dialoog’ ondersteund, waarbij middels een burgerberaad Drentse inwoners om advies wordt gevraagd over de te maken keuzes en richting voor de toekomstige zorg in Drenthe. Meer hierover volgt in 2025.

Lees het interview met Marja Meppelink
over het Odensehuis.

**“ER ONTSTAAN
VRIENDSCHAPPEN EN
ER WORDEN MOOIE
GESPREKKEN GEVOERD”**

Lees verder >

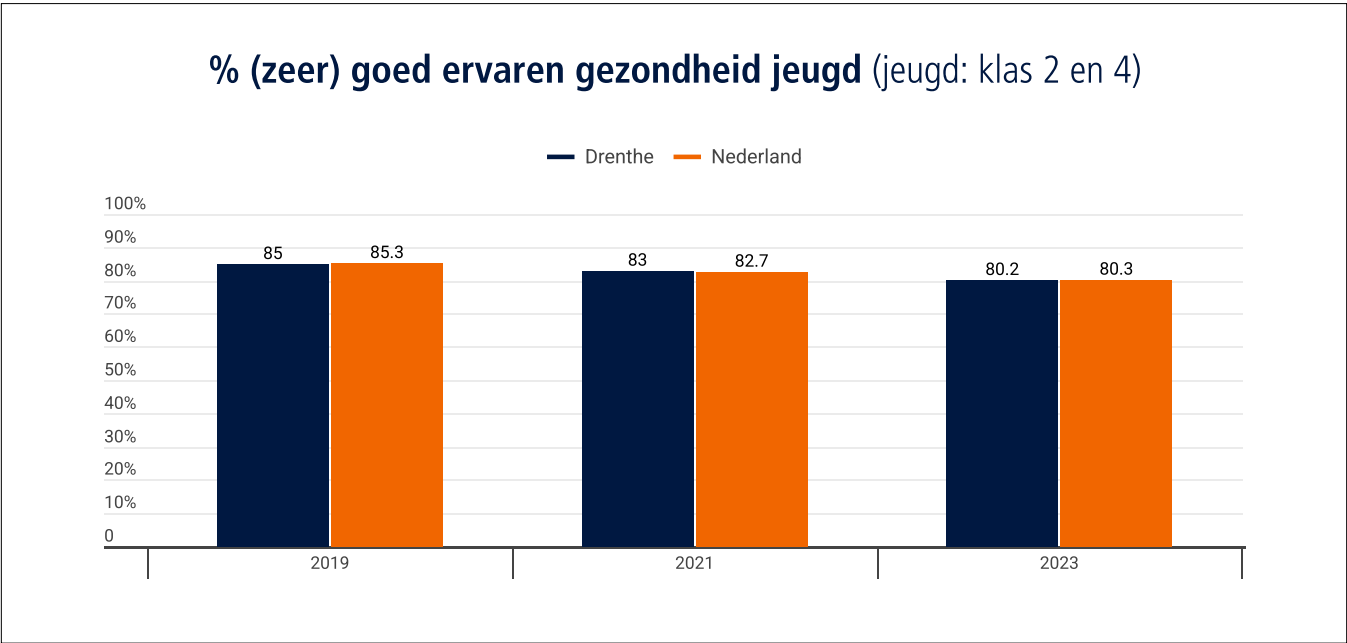
In 2027, bij de uitkomst van de volgende gezondheidsmonitor, is het percentage Drentse jongeren dat zich gezond voelt substantieel gestegen

Jongeren in Drenthe beoordelen hun eigen gezondheid minder positief dan in voorgaande jaren. In 2023 gaf 80% van de jongeren in klas 2 en 4 aan hun gezondheid als (zeer) goed te ervaren. Dit percentage is gedaald ten opzichte van eerdere metingen (afbeelding 19).

Daarnaast blijft de mentale gezondheid van jongeren zorgwekkend. Sinds de coronapandemie is de mentale gezondheid sterk

gedaald en het verwachte herstel in de daaropvolgende jaren is niet opgetreden.

- Psychische klachten: 27% van de jongeren ervaart mentale klachten, tegenover 22% in 2019.
- Stress: De helft van de jongeren (50%) ervaart stress, een stijging ten opzichte van 42% in 2019.

Afbeelding 19

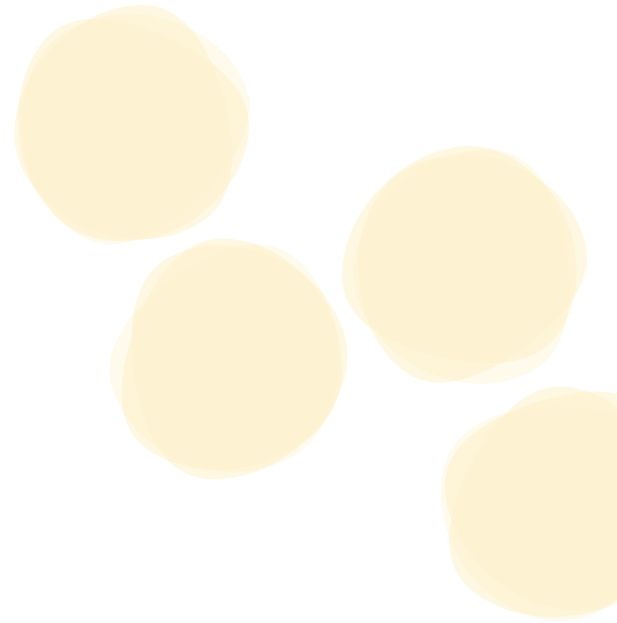
Veel jongeren (47%) signaleren mentale problemen bij leeftijdsgenoten en een derde (33%) heeft hier zelf mee te maken (gehad). Toch blijft het bespreekbaar maken van mentale gezondheid een uitdaging:

- 42% van de jongeren praat er nooit over.
- Jongeren die wél over hun mentale gezondheid praten, doen dit het meest met ouders of vrienden.

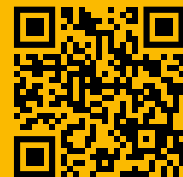
Uit deze cijfers blijkt dat de mentale gezondheid van jongeren onder toenemende druk staat. Jongeren pleiten voor meer aandacht voor mentale gezondheid en het stimuleren van open gesprekken hierover, blijkt uit onderzoek van Trendbureau Drenthe. Het bevorderen van de gezondheid van jongeren in Drenthe is dan ook een prioriteit binnen onze Sociale Agenda, met name op het bevorderen van de mentale gezondheid en het bieden van gerichte ondersteuning voor jongeren, ouders en hun omgeving. Dit doen we onder andere door het programma 'Hulp op en om scholen' (HOS) van de gemeente Midden-Drenthe voor drie jaar te ondersteunen. Bij HOS staat het creëren van een sterke basis centraal, waarin jongeren in een veilige omgeving hun talenten kunnen ontwikkelen en waar vroegtijdige signalering van problemen is. Verder zijn er inloopvoorzieningen voor jongeren en hun ouders waar zij tijd en aandacht krijgen via gesprekken, training en advies. Ook wordt er een gezinsbegeleider ingezet die de brugfunctie vervult tussen zorg, onderwijs en het lokale informele veld. Alles samen zorgt maakt dat HOS vroegtijdig kwetsbare situaties signaleert en maatwerk kan leveren.

Vanuit de coalitie Mentale Gezondheid van de Gezonde Marke heeft de mentale gezondheid van jongeren in het bijzonder de aandacht. In de coalitie wordt samenhang gezocht met de

hervormingsagenda jeugd en samenwerking met het onderwijs. Samen met o.a. de GGD wordt onderzocht of de Gezonde School aanpak uitgebreid kan worden om de basis voor jongeren te versterken. In Zuid-Oost Drenthe wordt de Gezonde School aanpak al uitgebreid door een goedgekeurde aanvraag bij de Regiodeal. We praten niet alleen over jongeren, maar ook mét jongeren. Dit doen we via onze Jongeren Adviesraad (JAR).

trendbureaudrenthe.nl

jongerenadviesraaddrenthe.nl

DATAWERKPLAATS MENTALE GEZONDHEID

De wachtlijsten voor de specialistische GGZ en jeugdzorg zijn momenteel (te) lang. Het voorkomen van mentale gezondheidsproblematiek is daarom van essentieel belang. Door een gebrek aan integraal inzicht in de mentale gezondheid van de inwoners van Drenthe is GGD Drenthe in 2022 samen met partners gestart met de Datawerkplaats Mentale Gezondheid. Deze werkplaats streeft naar een integrale aanpak en maakt het mogelijk om aan de hand van data op wijkniveau te werken aan de preventie van mentale gezondheidsklachten. Zo biedt de datawerkplaats een platform waar beleidsmakers, zorgprofessionals en onderzoeksinstituten kunnen samenwerken en gebruik kunnen maken van data om effectieve interventies te ontwikkelen en te monitoren.

Voor de doorontwikkeling van de datawerkplaats, de verkenning om de datawerkplaats te verbreden naar de drie noordelijke provincies (Drenthe, Groningen en Friesland) en de uitbreiding naar een tweede thema in de datawerkplaats, heeft de GGD Drenthe steun van de provincie gekregen.

De inzet van deze werkplaats draagt bij aan het verbeteren van het welzijn van alle Drentse inwoners door slim gebruik te maken van data. Naast het verzamelen van data over volwassenen, wordt er nu ook gewerkt aan de Drentse Jeugdatlas, waarmee een beter inzicht wordt verkregen in de mentale gezondheid van jongeren. Dit vormt de basis voor het verder ontwikkelen van de cyclus 'Data, duiden, dialoog en doen'.

5.3 Hoe gaan we verder?

We blijven aansluiten bij het netwerk Gezonde Marke en haar zes coalities. Daarbinnen werken gemeenten en zorg- en welzijnsorganisaties aan de verbeteringen en transformaties die nodig zijn. In de komende periode ondersteunt de provincie de beweging die onze partners via de Gezonde Marke inzetten. Daarbij sluiten wij aan op de huidige werkagenda 2024 en de verwachte werkagenda 2025-2028.

Binnen die agenda's zien wij Zorgzame Gemeenschappen als een belangrijke ontwikkelbeweging die wordt ingezet. Dit programma richt zich op het versterken van zorgen voor elkaar door te werken aan een sterke sociale basis. Dat betekent alle informele en formele activiteiten en voorzieningen die belangrijk zijn voor het welzijn en de gezondheid van de Drentse inwoners. Zoals de sportvereniging, buurt- of dorps huis, de bibliotheek, de kerk, een beweegclub, de school, lokale vrijwilligersorganisaties tot aan de huisarts, welzijnswerk en de maatschappelijke ondersteuning vanuit gemeenten.

Om de gezondheid van jongeren te bevorderen werkt de Gezonde Marke samen met het onderwijs. Op dit moment wordt onderzocht of de Drentse Gezonde School aanpak uitgebreid kan worden om te werken aan (mentale) gezondheid en essentiële levensvaardigheden op school. Hierbij wordt versterkt wat er al is en worden succesvolle initiatieven uitgebreid (zoals Hulp op en om Scholen). In Zuidoost Drenthe gaat dit als eerste van start dankzij een goedgekeurde Regiodeal aanvraag.

In brede zin wordt samenhang gezocht met de ambities van de Sociale Agenda van Nij Begun, de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe en de Regiodeal Noord-Drenthe. Samenwerking

is cruciaal om de benodigde grote beweging in gang te zetten. Dat doen we samen met provinciale steunorganisaties zoals CMO STAMM en Zorgbelang Drenthe. De verbinding tussen regionale overheden (12 Drentse gemeenten en provincie) en de Gezonde Marke wordt gelegd door de regiocoördinator Gezond Leven.

Verder gaan we ons inzetten voor toegankelijke huisartsenzorg. Zowel landelijk als lokaal staan we voor grote uitdagingen. Er zijn te weinig huisartsen en het vinden van geschikte huisvesting vormt een extra obstakel. Daarom zetten we ons onverminderd in om samen met gemeenten, Dr. Drenthe en zorgverzekeraars een solide netwerk van huisartsen op te bouwen. Alleen zo kunnen we garanderen dat iedere Drent toegang houdt tot goede huisartsenzorg — nu en in de toekomst.

Tot op heden werd de lobby op gezondheid vormgegeven door de Drentse Gezondheidstafel. Met het vormen van de governance van de Gezonde Marke is besloten om de Drentse Gezondheidstafel samen te voegen met de Programmaraad Gezonde Marke. Vanuit de Kerngroep Gezonde Marke is een werkgroep Lobby ontstaan om 'het Drentse geluid' te laten horen in Den Haag. De provincie neemt hierin het voortouw.

gezondemarke.nl

HOOFDSTUK 6. **INCLUSIE EN DIVERSITEIT:** NIEMAND IS GELIJK, MAAR IEDEREEN IS GELIJKWAARDIG

Foto: The Rainbow Dress

6.1 Wat willen we bereiken?

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe, dat is het uitgangspunt van de provincie Drenthe. Helaas is dit niet voor alle Drenten de alledaagse werkelijkheid. Mensen worden nog steeds om verschillende redenen uitgesloten van volwaardige deelname aan de samenleving of ervaren sociale onveiligheid. Bijvoorbeeld omdat zij gediscrimineerd worden vanwege een handicap, leeftijd, huidskleur, genderidentiteit of seksuele geaardheid. Maar ook door andere vormen van sociale uitsluiting, zoals armoede of laaggeletterdheid.

De provincie streeft naar een samenleving waarin iedereen welkom is, iedereen mee kan doen en iedereen erbij hoort. Met respect voor elkaar. Niet iedereen is gelijk, maar wel gelijkwaardig.

Vanuit de Sociale Agenda 2024-2029 zetten wij ons in om hier verandering in te realiseren, met de volgende doelstelling:

7. Versterken van een inclusieve samenleving

6.2 Waar staan we nu?

Versterken van een inclusieve samenleving

Om een inclusieve samenleving te versterken zetten we als provincie in op de thema's inclusie & toegankelijkheid, regenboog en het bevorderen van de integratie van nieuwkomers. Sinds 2023 is Drenthe de eerste provincie met een officiële Regenboogambassadeur in de persoon van Henk Nijmeijer. De inzet van de Regenboogambassadeur is bewonderenswaardig. Dankzij zijn inspanningen zien we op provinciaal niveau een groeiende betrokkenheid en actieve deelname van Drentse gemeenten aan het inclusie- en regenboogbeleid. Dit heeft in 2024 onder andere geleid tot de oprichting van een Drents ambtelijk netwerk rond inclusie en diversiteit, dat

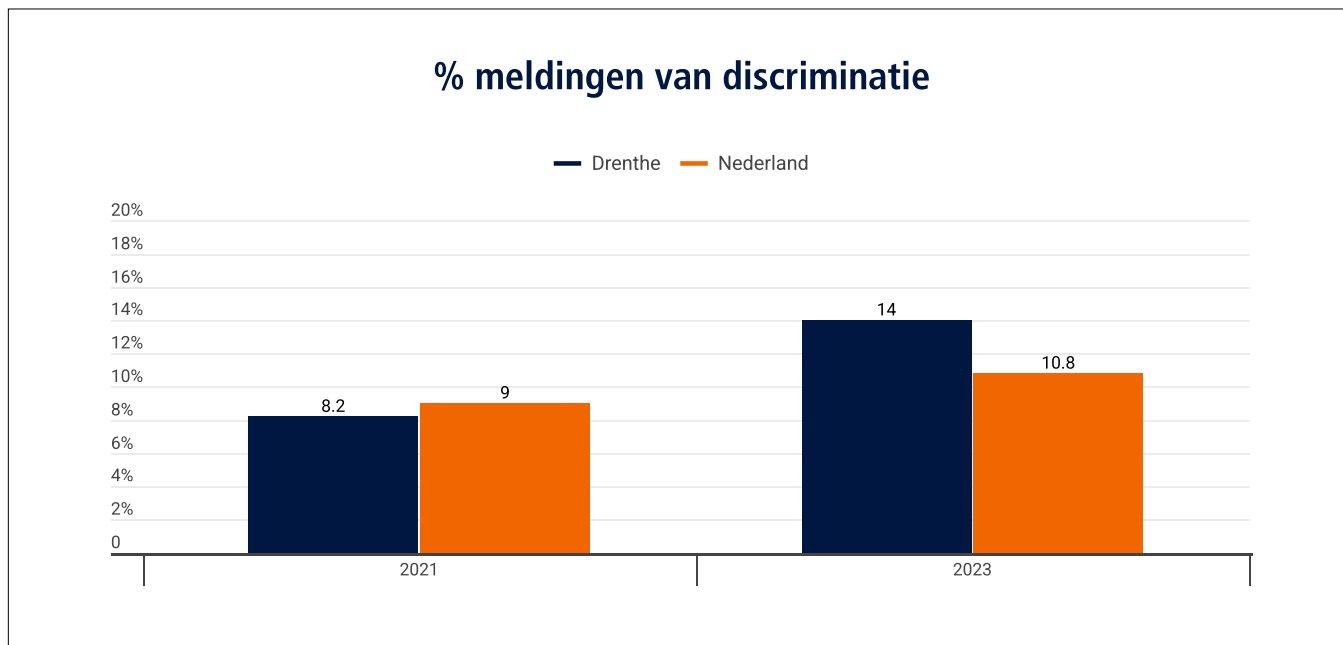
de intergemeentelijke samenwerking en kennisuitwisseling bevordert. Deze samenwerking komt onder meer tot uiting in de gezamenlijke organisatie van de Drentse Regenboogweek en het feit dat meerdere Drentse gemeenten hun lokale inclusiebeleid hebben vastgesteld. Ook hebben we samen met de Regenboogambassadeur concrete stappen gezet in het agenderen van inclusie- en regenboogthema's. Zo ondersteunen we onder andere de jaarlijkse campagne Orange the World, was het Drents Museum in maart 2024 tijdelijk de 'eigenaar' van de Amsterdam Rainbow Dress, organiseerden we in december 2024 een groots symposium over De Veilige

Lees het interview met Albertje Sok over de Drag Queen Show in Westerbork

**"DE SHOW VERANDERT
VOOROORDELEN
EN DAT IS NODIG"**

Lees verder >

Afbeelding 20

Kleedkamer en blijkt de Subsidieregeling Regenboogprojecten succesvol. Deze Subsidieregeling heeft als doel het versterken van de maatschappelijke positie van LHBTI+-personen in de provincie Drenthe te versterken en kan uitsluitend worden verstrekt aan een non-profit organisatie. In 2024 hebben we in dit kader 8 projecten financieel ondersteund, waaronder het jaarlijkse symposium van de Stichting Asser Regenboog Alliantie en de Draq Queenshow.

Helaas blijkt uit cijfers dat de inzet van de Regenboog-ambassadeur en andere inspanningen tegen discriminatie nog hard nodig zijn. Eén op de tien Drenten heeft in het afgelopen jaar discriminatie ervaren. De meeste slachtoffers bespreken hun ervaringen met familie en vrienden, terwijl één op de tien er met niemand over praat. Het aantal meldingen van discriminatie in Drenthe is tussen 2021 en 2023 sterk gestegen

(afbeelding 20). Hoewel er landelijk ook een toename is, is de stijging in Drenthe opvallend groter. Uit onderzoek van Trendbureau Drenthe blijkt dat vier op de vijf inwoners discriminatie opmerken, maar slechts één op de vier mensen hier ook daadwerkelijk iets van zegt.

Cijfers over discriminatie zijn gevoelig en kunnen op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. De toename in meldingen betekent niet per se dat discriminatie objectief is toegenomen.

[Jaarverslag](#)
[Regenboogambassadeur](#)

Mogelijke verklaringen zijn:

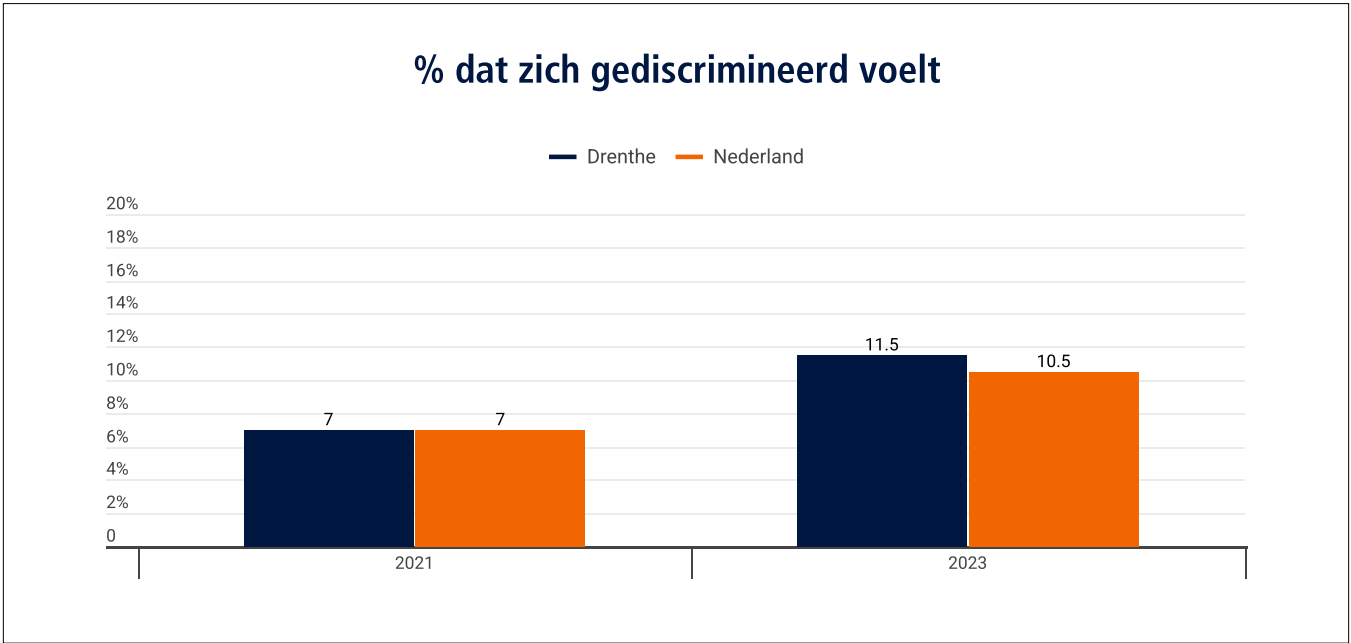
- Meer bekendheid van meldpunten, waardoor slachtoffers eerder bereid zijn melding te doen.
- Groeiend vertrouwen in meldpunten, doordat melders ervaren dat er naar hen wordt geluisterd en dat er actie wordt ondernomen.
- Deze factoren kunnen leiden tot een hogere meldingsbereidheid, zonder dat er per se sprake is van een toename van discriminatie.

De ervaren discriminatie, oftewel het percentage inwoners dat zich gediscrimineerd voelt, is in dezelfde periode nagenoeg gelijk gebleven en ligt aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde (afbeelding 21). Opvallend is dat bijna een kwart van de inwoners die geen ervaring met discriminatie hebben,

aangeven dat ze een melding zouden maken als het hen zou overkomen. In de praktijk blijkt de meldingsbereidheid onder slachtoffers echter lager: slechts 15% van de gedupeerden heeft daadwerkelijk een officiële melding gedaan. Racisme is de meest gemelde vorm van discriminatie.

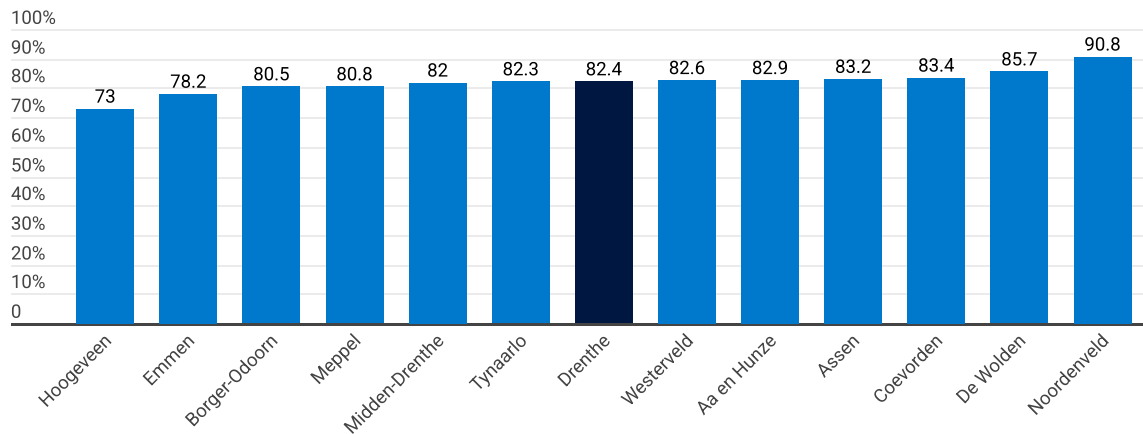
In 2024 voelt 82% van de inwoners zich thuis in hun dorp of wijk (afbeelding 22). Dit percentage is de afgelopen jaren licht gedaald. Daarnaast vindt 76% van de Drenten dat mensen in hun woonomgeving goed met elkaar omgaan, al is ook hier sprake van een daling (afbeelding 23).

Het percentage mensen dat vaak of soms respectloos gedrag ervaart (bijvoorbeeld op straat, in het openbaar vervoer, door winkelpersoneel, overheidsinstanties of bekenden) is in 2023

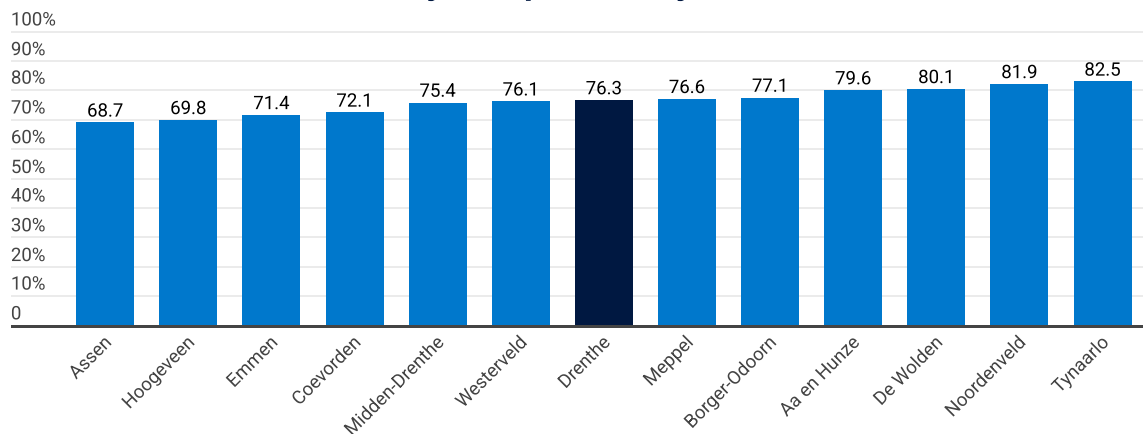
Afbeelding 21

% ik voel me thuis in dit dorp/deze wijk (2024)

Afbeelding 22

% mensen gaan op een prettige manier met elkaar om in mijn dorp/deze wijk (2024)

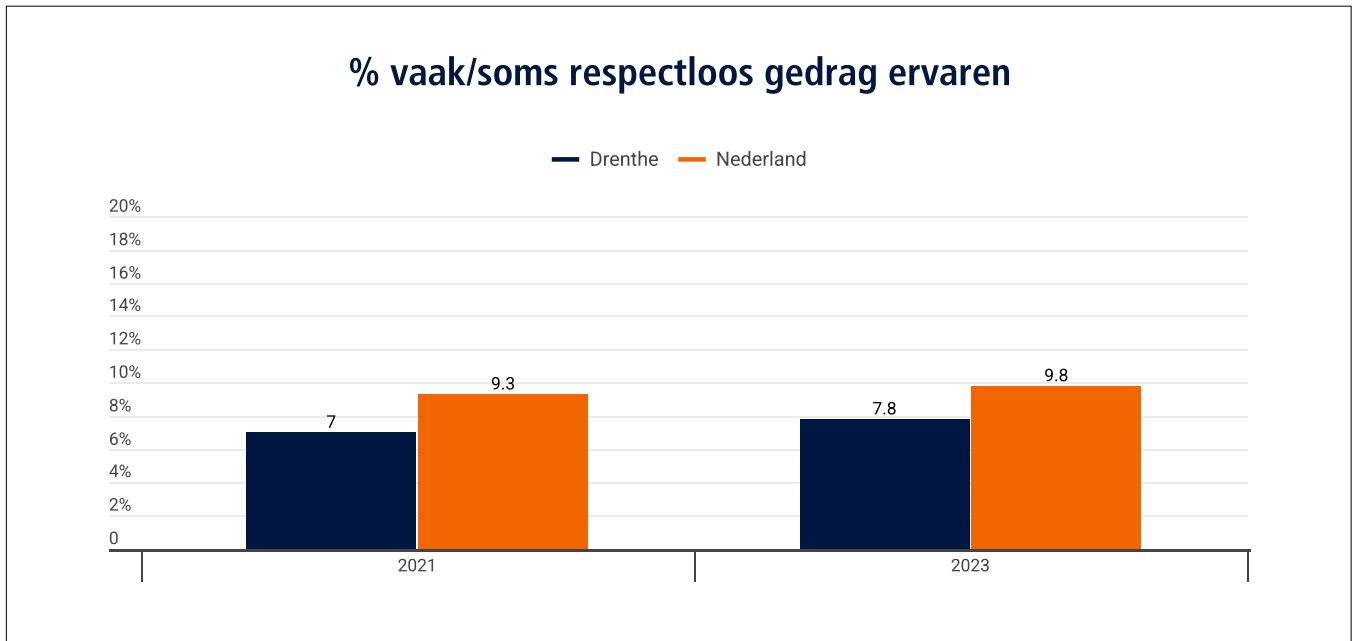
Afbeelding 23

PESTGEDRAG EN DISCRIMINATIE BIJ JONGEREN

Uit onderzoek van Trendbureau Drenthe (2024) blijkt dat de helft van de jongeren discriminatie of pestgedrag op school heeft ervaren, terwijl de meerderheid het bij anderen heeft gezien. Ondanks de zichtbaarheid van het probleem wordt er relatief weinig over gesproken. Discriminatie onder jongeren komt het vaakst voor op school en online.

Veel jongeren weten niet goed hoe ze met discriminatie moeten omgaan, met wie ze erover kunnen praten of waar ze het kunnen melden. Slechts één op de zes jongeren geeft aan een officiële melding te willen maken als zij discriminatie ervaren. Zij vinden het belangrijk dat melden anoniem kan en dat er concrete actie wordt ondernomen.

Afbeelding 24

gestegen ten opzichte van 2021 (afbeelding 24). Ondanks deze stijging ligt het percentage nog steeds lager dan het landelijke gemiddelde.

Hoewel er stappen worden gezet richting een inclusievere samenleving, laten de cijfers zien dat discriminatie, sociale samenhang en respectvolle omgangsvormen aandacht blijven vragen. De toename in meldingen en het bewustzijn rondom discriminatie zijn positieve signalen, maar er blijven drempels om daadwerkelijk actie te ondernemen. Door in te zetten op bewustwording, toegankelijkheid van meldpunten en het versterken van sociale cohesie kan Drenthe een meer inclusieve en respectvolle samenleving bevorderen.

In 2016 heeft Nederland zich aangesloten bij het VN-verdrag Handicap. Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen

en waarborgen van mensenrechten met een beperking.

Daarnaast wordt in het verdrag expliciet benoemd dat mensen met een beperking door de overheid betrokken moeten worden bij het ontwikkelen en uitvoeren van regelgeving en beleid. Als provincie voelen we ons medeverantwoordelijk voor de uitvoering van het verdrag. Daarom continueren we de waardevolle inzet van de Drentse Adviesraad Inclusie, waardoor ervaringsdeskundigen ongevraagd en gevraagd advies kunnen geven aan Gedeputeerde Staten over provinciaal inclusief beleid. Verder zetten we ons als provincie ook in voor de verbetering van de toegankelijkheid. Zo verlenen we subsidie aan RTV Drenthe voor het ondertitelen van Drenthe Nu, waardoor deze nieuwsuitzendingen toegankelijker worden voor een breed publiek.

**"INCLUSIE IS EEN
VOORWAARDE VOOR
WELZIJN EN VEILIGHEID"**

ASSEN – Drenthe is de eerste provincie van Nederland met een regenboogambassadeur. Hiermee benadrukt de provincie haar voortrekkersrol op het gebied van inclusie en sociale acceptatie. Voormalig Statenlid Henk Nijmeijer vervult deze bijzondere functie. Hij zet zich in om inclusie te bevorderen en bewustwording te vergroten, met als ultiem doel dat iedereen in Drenthe zichzelf kan zijn. Waarom dit nodig is en wat hij doet om dit te bewerkstelligen, vertelt hij zelf.

“Als regenboogambassadeur wil ik bijdragen aan een samenleving waarin iedereen vrij is om zichzelf te zijn, ongeacht seksuele gerichtheid, genderidentiteit of achtergrond. Mijn eigen ervaringen, waaronder een lange strijd om geaccepteerd te worden, geven mij een sterke motivatie. Ik weet hoe het voelt om je buitengesloten te voelen en dat wil ik anderen besparen. Inclusie is geen abstract begrip, maar een voorwaarde voor welzijn en veiligheid. Ik geloof dat we dit samen kunnen realiseren.”

“In mijn rol werk ik samen met gemeenten, scholen, sportverenigingen, zorginstellingen en andere organisaties. Zo help ik gemeenten bij het ontwikkelen van inclusiebeleid en ondersteun ze bij het vormgeven van concrete stappen. Dit doe ik niet alleen voor LHBTI+ personen, maar binnen de bredere context van een heteronormatieve samenleving waarin sociale veiligheid centraal staat. Denk aan thema's zoals pesten op scholen, inclusiviteit op de werkvloer en veilige sportomgevingen.”

“Een belangrijk onderdeel van mijn werk is het organiseren van activiteiten en bijeenkomsten. De jaarlijkse Regenboogweek is een goed voorbeeld. In deze week zetten alle Drentse gemeenten zich in om bewustwording rondom seksuele diver-

siteit en inclusie te vergroten. Daarnaast geef ik workshops en lezingen, bijvoorbeeld over sociale acceptatie op de werkvloer. Dat zijn vaak echte eyeopeners voor mensen.”

“Inmiddels heeft het ambassadeurschap zichtbare resultaten opgeleverd. We hebben een kennisnetwerk inclusie opgezet, waarin beleidsmedewerkers van alle Drentse gemeenten ervaringen uitwisselen. Dit netwerk komt 3 keer per jaar samen en heeft ervoor gezorgd dat steeds meer gemeenten actief werk maken van inclusie. Ook zien we een toename in regionale evenementen, die bijdragen aan bewustwording en verbinding. Het mooiste is dat we steeds meer mensen en organisaties in beweging krijgen.”

“Een van mijn grootste ambities is het opstarten van een kennisnetwerk inclusie specifiek voor het onderwijs. Scholen spelen een cruciale rol in het bevorderen van sociale veiligheid en inclusie. Samen met onderwijspartners werk ik aan een netwerk waarin scholen ervaringen kunnen delen en gezamenlijk strategieën ontwikkelen om pesten en uitsluiting tegen te gaan. Dit sluit naadloos aan op de bredere missie van Drenthe Regenboogprovincie: een samenleving waarin iedereen zich geaccepteerd voelt, en bij de ambitie uit de Sociale Agenda 2024-2027 van de provincie Drenthe, met nadruk op het hoofdstuk over inclusie.”

“Er is nog een groot verschil tussen tolerantie en acceptatie. Tolerantie komt uit het verstand, maar acceptatie komt uit het hart. Als provincie willen we meer dan alleen symbolische gebaren maken; we willen echte verandering bewerkstelligen. Dat vraagt om gesprekken, samenwerking en de moed om bestaande structuren ter discussie te stellen. Ik ben er trots op dat ik hieraan mag bijdragen.”

Lees het interview met Renzo van Buuren
over de Stichting Drentse Adviesraad
Inclusie (DARI)

"DE STICHTING LAAT DE STEM VAN DE DOELGROEP HOREN"

Lees verder >

Lees het interview met Ineke Dilling over
de ondertiteling van nieuwsprogramma Drenthe NU

“MIJN DOEL IS OM ONDERTITELING BIJ REGIONALE OMROEPEN TE NORMALISEREN”

Lees verder >

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe. Het ondersteunen van initiatieven die de integratie in de samenleving bevorderen maken hier absoluut onderdeel van uit. Daarom dragen we financieel bij aan de realisatie van een nieuwkomersklas voor de inwoners van de gemeente Noordenveld. Leerlingen krijgen met een gericht taalaanbod een betere kans op een passend cognitief niveau door te stromen in het vervolgonderwijs, waardoor de kansengelijkheid van deze doelgroep aanzienlijk toeneemt. Ook het project Bartjes Doorbreken Bubbels hebben we van subsidie voorzien en draagt bij aan de integratie in de samenleving. Het project biedt inwoners van Drenthe - zowel gevestigde Drenten als nieuwe Drenten - de kans om buiten hun eigen vertrouwde bubbels durven te stappen en samen aan de slag gaan met uitdagingen in hun wijk of dorp. Zo leren

zij andere mensen kennen en delen ze ervaringen, vaardigheden, kennis en cultuur.

Lees het interview met Marja Janssens
over Stichting Vlucht Voorwaarts

“NIEUWE DRENTEN VOELEN ZICH GEZIEN EN GEHOORD”

Lees verder >

Verder dragen we financieel bij aan het uitrollen van het Politiek Vrouwen netwerk Drenthe. In oktober 2023 bleek uit onderzoek van de Alliantie Politica dat in Drenthe 40% van de Statenleden vrouw was en bleek ook de verhouding in de Drentse gemeenteraden uit balans te zijn. Bovendien was op bestuurlijk niveau het aandeel vrouwelijke wethouders met 19% het laagste van Nederland en telde Drenthe op dat moment slechts één vrouwelijke burgemeester. Het Politiek Vrouwen netwerk Drenthe wil de politieke representatie en emancipatie van vrouwen in de Drentse politiek verbeteren, hetgeen bijdraagt aan een inclusievere samenleving. Het zorgt voor meer herkenning en betere afspiegeling van belangen en perspectieven. Daarnaast leidt het tot politieke agendering van een grotere diversiteit aan onderwerpen die specifiek vrouwen belangrijk vinden.

6.3 Hoe gaan we verder?

Een inclusieve samenleving begint natuurlijk met het leven in vrijheid. In 2025 is het 80 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd en de Tweede Wereldoorlog ten einde kwam. Centraal thema voor de activiteiten die in dit kader in Drenthe plaatsvinden is 'op welke grond dan ook'. Dit is een zinsnede uit artikel 1 van de Grondwet over gelijke behandeling van iedereen, waarmee we als provincie de bewustwording en betekenis van vrijheid in de breedste zin van het woord onder de aandacht willen brengen. Vanuit de Sociale Agenda dragen we financieel bij aan de activiteiten die in 2025 plaatsvinden.

Daarnaast blijven we ons uiteraard inspannen om de inclusieve samenleving in Drenthe te versterken. Zo blijven we de Drentse gemeenten ondersteunen in het ontwikkelen van duurzaam inclusiebeleid, waarin ook aandacht is voor regenboogbeleid, toegankelijkheid, sociale veiligheid, anti-discriminatie en depolarisatie. Verder continueren we de inzet van de Regenboogambassadeur, het agenderen van regenboog- en inclusie thema's en de Subsidieregeling Regenboogprojecten. Daarnaast blijven we de onderteling van RTV Drenthe mogelijk maken, continueren we de inzet van de Drentse Adviesraad Inclusie, stimuleren we de uitrol van het initiatief De Veilige Kleedkamer, en gaan we initiatieven ondersteunen die de integratie van nieuwkomers en sociale veiligheid op scholen in onze Drentse samenleving bevordert.

Ook blijven we nauw samenwerken met Discriminatie.nl Drenthe, de gemeenschappelijke antidiscriminatievoorzie-

ning (ADV) in onze provincie. In 2025 ligt het speerpunt bij Discriminatie.nl Drenthe om de meldingsbereidheid in Drenthe te vergroten en tegelijkertijd bewustwording bij veroorzakers van discriminatie te creëren. Om dit te bereiken, wordt er een provinciale campagne gelanceerd en gezamenlijk met inwoners gewerkt aan het voorkomen en verminderen van discriminatie in onze provincie.

